

Vlaanderen
is landbouw & zeevisserij

DE BIOLOGISCHE PRODUCTIE EN CONSUMPTIE IN 2024

AGENTSCHAP
LANDBOUW
& ZEEVISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

DE BIOLOGISCHE
PRODUCTIE EN
CONSUMPTIE IN 2024

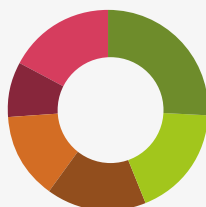
BIOLOGISCHE LANDBOUW IN VLAANDEREN

LANDBOUWBEDRIJF

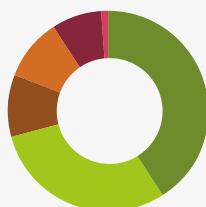
634
landbouwbedrijven

- 0,3% in 2024

10.237 ha
areaal

+ 2,5% in 2024

Typologie biologische landbouwbedrijven

- gespecialiseerde tuinbouw: groenten in openlucht **26%**
- gespecialiseerde akkerbouw **18%**
- gespecialiseerde dierlijke productie **16%**
- gespecialiseerde fruitteelt **14%**
- overige gespecialiseerde bedrijven **9%**
- bedrijven met combinaties van activiteiten **17%**

Samenstelling bioareaal

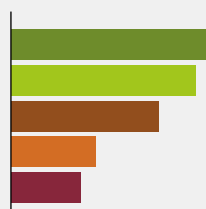
- grasland en bebossing **41%**
- voedergewassen **30%**
- groenten en kruiden **10%**
- akkerbouw **10%**
- fruitteelt **8%**
- overige teeltgroepen **1%**

CONSUMPTIE

€ 601 mln.
bestedingen aan biologische producten (totaal)

+ 9% in 2024

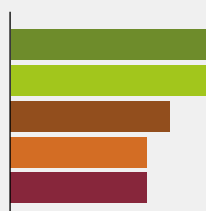
Kopers van biologische versproducten

- groenten **71%**
- fruit **65%**
- zuivel **52%**
- vlees/gevogelte/wild **30%**
- aardappelen **25%**

5,3%
marktaandeel biologische versproducten

+ 0,4% in 2024

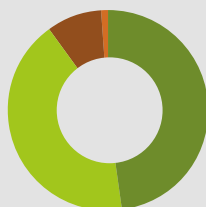
Marktaandelen biologische versproducten

- eieren **9%**
- plantaadige vleesalternatieven **9%**
- brood **7%**
- groenten **6%**
- aardappelen **6%**

OVERHEID

€ 6,31 mln.
overheidsuitgaven bio
(Vlaams + Europees)

Thematische verdeling overheidsuitgaven

- biologische productie **48%**
- onderzoek en kennisopbouw **42%**
- ketenontwikkeling **9%**
- promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek **1%**

AGENTSCHAP LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

Samenstelling

Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Auteurs

Ilse Timmermans, Luc Van Bellegem

Lectoren

Els Bonte, Lieve De Cock, Vanessa De Raedt, Elfi Laridon, Els Lemeire, Ellen Maertens, Jonathan Platteau, Tom Van Bogaert, Kristof Vanoost, Elke Van Pee

Verantwoordelijke uitgever

Patricia De Clercq, administrateur-generaal

Depotnummer

D/2025/3241/317

Lay-out

Agentschap Landbouw en Zeevisserij

U kan onze privacyverklaring terugvinden op www.vlaanderen.be/landbouw/privacy

Voor meer informatie over het rapport kunt u contact opnemen met de auteur(s) van het rapport. Ons e-mailadres is als volgt samengesteld: voornaam.naam@lv.vlaanderen.be. Tijdens de kantooruren zijn we ook te bereiken op info@lv.vlaanderen.be of T +32 2 214 48 48.

U vindt onze cijfers en rapporten terug op: www.vlaanderen.be/landbouwcijfers.

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt: Timmermans I. & Van Bellegem L. (2025) De biologische productie en consumptie in 2024, Agentschap Landbouw en Zeevisserij, Brussel.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Als u toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u hier graag bij helpen. U kunt steeds contact met ons opnemen.

AGENTSCHAP LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

Deze publicatie werd door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze publicatie. De gebruiker van deze publicatie ziet af van elke klacht tegen het Agentschap Landbouw en Zeevisserij of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

In geen geval zal het Agentschap Landbouw en Zeevisserij of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

AGENTSCHAP LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

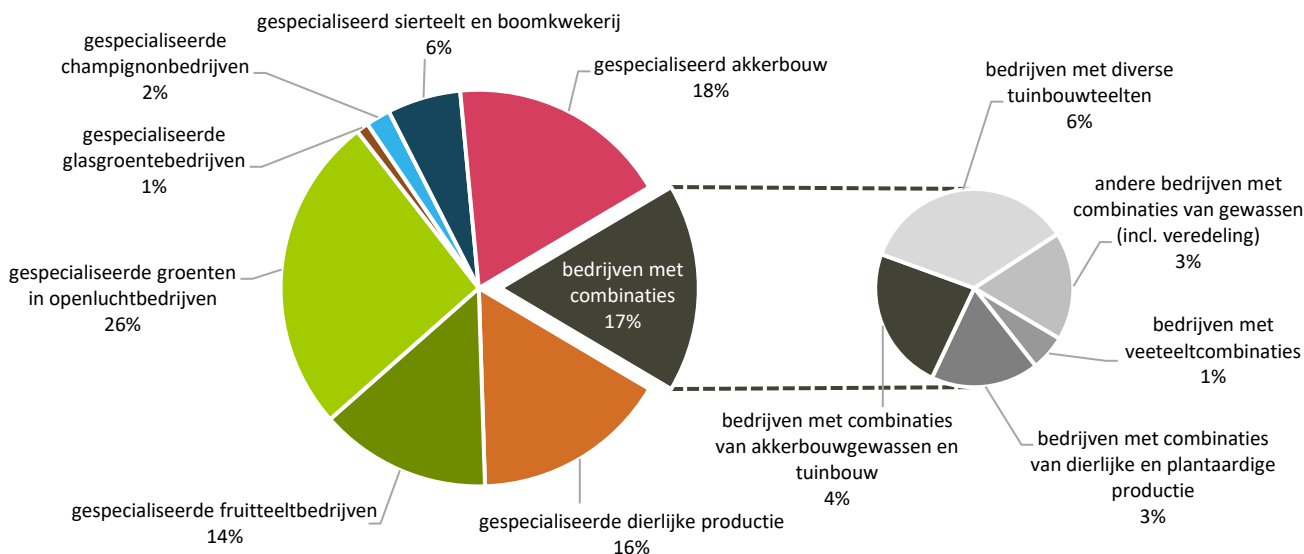
INHOUD

Samenvatting.....	5
1 Biologische landbouw in Vlaanderen.....	6
1.1 Bijna 3% van de Vlaamse landbouwers teelt biologisch	6
1.2 Meer bedrijven met combinaties van landbouwactiviteiten	7
1.3 Gemiddelde biobedrijfsareaal is 16,17 hectare groot	8
1.4 Bio-oppervlakte overschrijdt de kaap van 10.000 hectare	10
1.5 Bioareaal bestaat vooral uit grasland en voedergewassen	10
1.6 Meer biologische pluimveehouders, minder geitenhouders	13
1.7 Bioveestapel neemt voor het eerst in twee jaar toe	14
1.8 Specifieke bio-opleidingen zoeken nieuw elan	15
1.9 Meer vraag naar gratis advies over biolandbouw	16
2 Biologische keten in Vlaanderen	17
2.1 Ruim 1.400 bedrijven actief in de bioketen	17
2.2 Groep bereiders van biologische dranken wordt kleiner	19
2.3 Bio-invoer uit niet-EU-landen neemt toe met 7%	20
3 Financiële ondersteuning door de overheid.....	23
3.1 Ruim 6,3 miljoen euro overheidsuitgaven specifiek voor bio	24
3.2 Bijna dubbel zoveel steun per biobedrijf voor ecoregelingen en AMKM's dan in totale landbouw	25
3.3 Biolandbouwers ontvangen 2,42 miljoen euro VLIF-steun	27
3.4 Minder uitgaven voor onderzoek, status quo voor kennisopbouw	28
4 Biologische bestedingen in Vlaanderen en België	30
4.1 Bio wint opnieuw terrein door stijgende frequentie	31
4.2 Met 601 miljoen euro is Vlaanderen koploper in bio-omzet	32
4.3 Lagere biobestedingen per capita in Vlaanderen	32
4.4 Vlaams biomarktaandeel blijft onder nationale gemiddelde	33
4.5 Groenten, fruit en zuivel vinden het meeste biokopers	34
4.6 Stabiele volumegroei voor groenten en fruit	35
4.7 Heavy biokopers staan in voor 76% van bio-omzet	36
4.8 Gepensioneerden uit hogere sociale klasse en singles hebben hoogste bioaandeel in bestedingen	36
4.9 Klassieke supermarkt blijft belangrijkste biokanaal	36
4.10 Bekendheid biolabel stijgt tot net boven EU-gemiddelde	37
Bijlage 1: oppervlakten per teelt.....	38
Bijlage 2: biologisch areaal op Europees niveau	41

output haalt uit een bepaalde teelt of teeltgroep, we het bedrijf beschouwen als zijnde gespecialiseerd in die teelt(groep). In dit rapport houden we uitsluitend rekening met de biologische activiteiten van een bedrijf, gangbare activiteiten worden dus niet meegenomen.

De specialisatiegraad in de biologische landbouw neemt licht af: 83% van de biolandbouwbedrijven haalt het merendeel van zijn bedrijfsopbrengsten uit één specifieke bedrijfstak (versus 86% in 2023). Bij de overige 17% biolandbouwers zijn de bedrijfsinkomsten gespreid over meerdere bedrijfstakken met diverse combinaties van activiteiten.

Figuur 2: typologische indeling van de biologische landbouwbedrijven, Vlaanderen, 2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Net als in voorgaande jaren haalt 27% van de landbouwbedrijven die in 2024 onder biocontrole stonden het gros van zijn inkomsten uit groenteteelt (in openlucht of onder glas). De biobedrijven die hun output vooral halen uit de gespecialiseerde akkerbouw staan met een aandeel van 18% nog steeds op plaats twee, maar verliezen wat terrein. De gespecialiseerde dierlijke productie blijft de derde belangrijkste specialisatie: zij maken 16% van alle biolandbouwbedrijven uit. Telkens 5% van de bioboerderijen focust zijn activiteiten op melkvee- of legkippenhouderij, terwijl de gespecialiseerde jongvee- en mestveebedrijven een aandeel halen van 2%. In de overige 4% zitten bedrijven die gespecialiseerd zijn in varkens, slachtpluimvee en geiten. Bij de biolandbouwers die hun inkomsten in hoofdzaak halen uit combinaties van landbouwactiviteiten blijven de diverse tuinbouwteelten met een aandeel van 6% de vaakst voorkomende bedrijfstak.

1.3 GEMIDDELDE BIOBEDRIJFSAREAAL IS 16,17 HECTARE GROOT

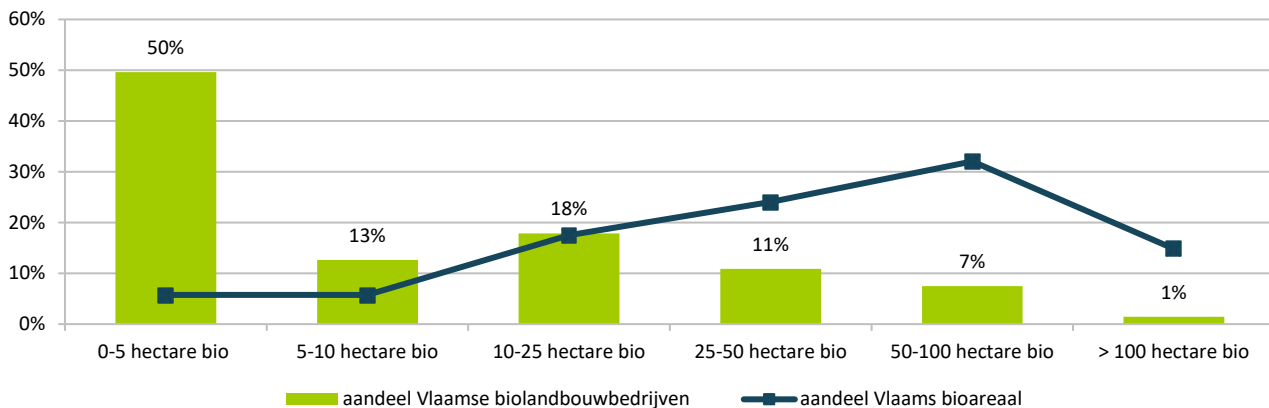
615 van de 634 Vlaamse landbouwbedrijven die eind 2024 gecertificeerd waren voor biologische productie gaven in hun verzamelaanvraag biopercelen aan in Vlaanderen. Deze landbouwers met maatschappelijke zetel en biopercelen in Vlaanderen registreerden gemiddeld 16,17 hectare areaal voor biocertificering. Dat is een toename met 3% in vergelijking met 2023. De gemiddelde oppervlakte cultuurgrond per bedrijf in de totale land- en tuinbouwsector in Vlaanderen is in 2024 met 1,4% toegenomen tot 28,74 hectare (cf. landbouwcijfers 2024 van Statbel), wat dus 12,56 hectare groter is dan het gemiddelde biobedrijfsareaal.

De provincie Limburg is nog steeds verantwoordelijk voor de grootste biologische bedrijfsarealen (gemiddeld 18,75 ha biopercelen per bedrijf), gevolgd door West-Vlaanderen met 17,82 ha. Op plaats drie staat Oost-Vlaanderen waar de biobedrijfsarealen gemiddeld 16,64 ha groot zijn. De kleinste biologische bedrijfsoppervlakten worden in de provincies Vlaams-Brabant (gemiddeld 14,47 ha) en Antwerpen (13,36 ha) geregistreerd. Bekijken we dit voor de totale land- en tuinbouw, dan vinden we de grootste benutte landbouwoppervlaktes per bedrijf in Vlaams-Brabant (ruim 35 ha), gevolgd door Limburg met gemiddeld net geen 32 ha. De provincie Antwerpen is goed voor gemiddeld 28 ha bedrijfsareaal, West-Vlaanderen ruim 27 ha en Oost-Vlaanderen 26,5 ha (cf. landbouwcijfers 2024 van Statbel).

19 Vlaamse biolandbouwers registreerden zelf geen biopercelen in Vlaanderen. Hoe kan dat? Een aantal van deze bedrijven hebben hun maatschappelijke zetel in Vlaanderen, maar hun feitelijke exploitatie bevindt zich elders. Sommigen focussen op loodsteelten waarvoor in de verzamelaanvraag geen perceelsoppervlaktes worden aangegeven, zoals paddenstoelenbroed of kiemgroenten en -zaden. Zo'n 3% van de biopercelen in Vlaanderen (samen 292 ha) wordt geregistreerd door landbouwbedrijven waarvan de bedrijfszetel elders ligt. Deze landbouwers en percelen zijn niet meegenomen in onderstaande figuur.

Figuur 3: aandeel biobedrijven en aandeel bioareaal, volgens grootte van biologisch bedrijfsareaal, Vlaanderen, 2024

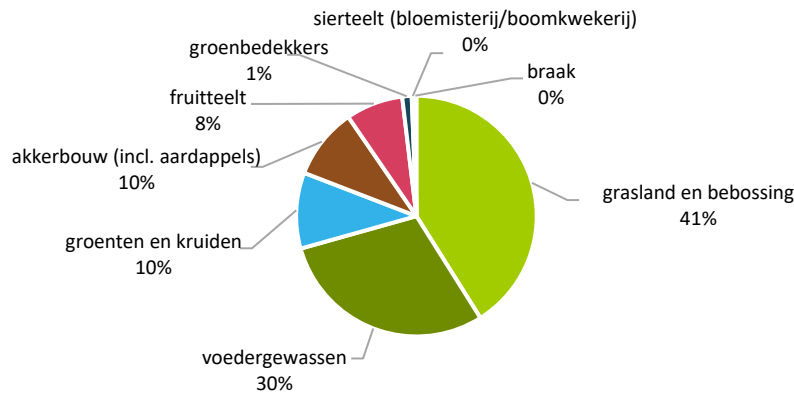
Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

In de groep biologische landbouwers met percelen én bedrijfszetel in Vlaanderen zien we aanzienlijke verschillen in de grootte van de biobedrijfsarealen. De helft van deze Vlaamse bioboeren registreert in hun verzamelaanvraag maximaal 5 hectare aan bio-oppervlakte. Gezamenlijk bewerken zij net geen 6% van het totale Vlaamse biologisch areaal. Vier op de tien van de landbouwers met de kleinste bioarealen concentreren zich op de teelt van groenten (openlucht en onder glas). Ook biologische fruitteelt, akkerbouw en sierteelt zijn vaak voorkomende specialisaties bij biolandbouwers met kleine arealen.

Aan de andere kant van het spectrum vinden we de 55 grootste biolandbouwbedrijven met elk meer dan 50 hectare aan biopercelen in gebruik. Deze producenten bewerken samen ongeveer 47% van de totale Vlaamse biologische oppervlakte. Ongeveer de helft van deze bedrijven met grote biobedrijfsarealen is actief in de biologische rundveehouderij (melkvee, jongvee of mestvee), terwijl een kwart zich specialiseert in akkerbouw.

Figuur 4: aandeel van bioareaal (bio en in omschakeling) volgens teeltgroep in het totale bioareaal, Vlaanderen, 2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

In 2024 wordt 41% van de bio-oppervlakte in Vlaanderen ingenomen door gewassen behorend tot de groep ‘grasland en bebossing’ (hieronder zitten o.m. grasland, weiland met bomen, begraaide/biologische niet-landbouwgrond). Het aanzienlijke areaal grasland (3.108 hectare) hangt samen met de specificiteit van de biologische landbouw waarbij een grote oppervlakte weiland per dier nodig is om een maximale voederautonomie te waarborgen. Grasland speelt bovendien een belangrijke rol in de zorg voor een gezonde bodemstructuur en een rijk bodemleven. Zo’n 30% van dit areaal bevindt zich in de provincie West-Vlaanderen. Oost-Vlaanderen is goed voor 21% van dit areaal, Limburg voor 17%, Antwerpen en Vlaams-Brabant voor 16%.

De teeltgroep voedergewassen maakt 30% uit van de Vlaamse bio-oppervlakte en bestaat voornamelijk uit klavergewassen (1.832 hectare) die gebruikt worden als bodemverbeteraar, als eiwitrijk ruwvoeder in de veeteelt en om de stikstofvoorziening in de bodem te stimuleren. Een andere belangrijke energiebron in het voederrantsoen van biologisch melk- en vleesvee is silomaïs (542 hectare). 60% van het areaal aan biologische voedergewassen vinden we in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Vlaams-Brabant is daarentegen verantwoordelijk voor slechts 10% van deze teelten.

Akkerbouwteelten (incl. aardappelen) maken in 2024 10% uit van de Vlaamse bio-oppervlakte. De belangrijkste biologische akkerbouwgewassen zijn tarwe (236 ha), gerst (163 ha), aardappelen (140 ha) en korrelmaïs (135 ha). Een kwart van het akkerbouwareaal vinden we in de provincie Vlaams-Brabant. Oost- en West-Vlaanderen zijn respectievelijk goed voor 20% en 19%, in Antwerpen en Limburg wordt telkens 18% van dit areaal geteeld.

Met een totaal van 1.045 hectare vertegenwoordigen de groente- en kruidenteelten eveneens 10% van het biologische areaal in Vlaanderen. Peulvruchten maken hiervan 175 hectare uit, koolsoorten halen 139 hectare en vruchtgroenten zoals pompoenen, courgettes en tomaten zijn goed voor 107 hectare. Kruidenteelten hebben met 59 hectare een aandeel van 6% in deze teeltgroep. Een kwart van de groente- en kruidenteelten wordt in de rapportering echter niet gespecificeerd, wat mogelijk een vertekening van de resultaten geeft. West-Vlaanderen heeft het hoogste aandeel in deze teeltgroep (31%), Vlaams-Brabant het kleinste aandeel (13%).

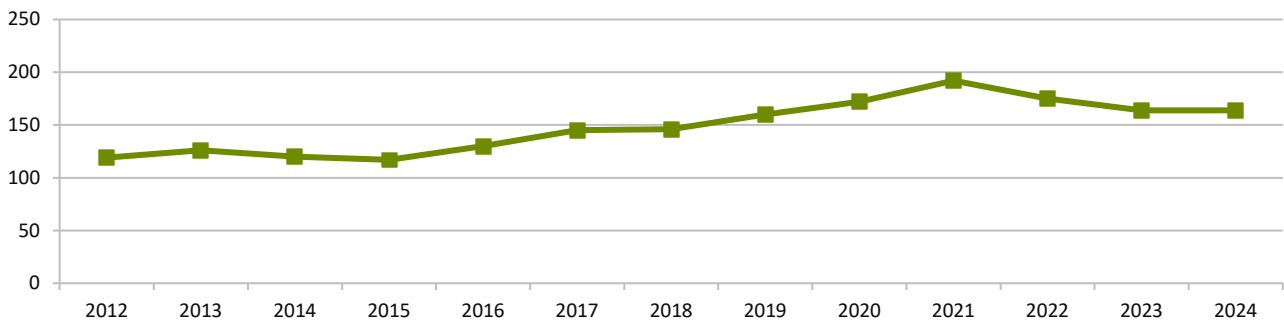
In 2024 wordt 787 hectare van de Vlaamse bio-oppervlakte aangewend voor de teelt van biologisch fruit. 84% hiervan bestaat uit diverse meerjarige fruitteelten zoals appels, peren, kersen en pruimen. Biologisch kleinfruit zoals bessen en aardbeien vertegenwoordigt 8% van het fruitareaal, terwijl de kweek van druiven en noten elk zo’n 4% inneemt. De biologische fruitteelt blijkt sterk geconcentreerd in twee provincies: Vlaams-Brabant en Limburg.

1.6 MEER BIOLOGISCHE PLUIMVEEHoudERS, MINDER GEITENHoudERS

164 van de 634 Vlaamse biologische landbouwbedrijven (26%) houden dieren op het bedrijf die onder biocontrole staan. Dat zijn er exact evenveel als in het voorgaande jaar. Deze biolandbouwers combineren hun dierlijke productie al dan niet met een vorm van plantaardige bioproductie. Bij 40 van deze bedrijven (24%) zijn er meerdere diergroepen (d.w.z. runderen, varkens, pluimvee, enz.) als biologisch geregistreerd. De andere 124 bioboeren (76%) hebben dieren onder biocontrole die tot slechts één diergroep behoren. Sinds 2022 rapporteren de controleorganen uitsluitend dieren waarvan de kudde in Vlaanderen geregistreerd is.

Figuur 6: aantal unieke bedrijven met dieren onder biologische controle, Vlaanderen, 2012-2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Sommige van deze landbouwbedrijven houden maar een beperkt aantal dieren volgens de biologische productiemethode omdat ze zich niet voluit richten op dierlijke productie. Daarom hanteren we in onderstaande tabel bepaalde minimumgrenzen voor de opvolging van biobedrijven met dierlijke productie.

Tabel 4: aantal bedrijven met dierlijke productie onder biocontrole, Vlaanderen, 2020-2024

bedrijven	2020	2021	2022	2023	2024	evolutie 2023- 2024
bedrijven met minstens 5 stuks rundvee	65	71	73	70	71	+1
uitsluitend runderen	41	48	48	49	45	-4
bedrijven met minstens 50 stuks pluimvee	66	73	65	60	63	+3
uitsluitend pluimvee	51	56	46	42	45	+3
bedrijven met minstens 10 varkens	15	18	21	21	21	=
uitsluitend varkens	9	11	11	12	13	+1
bedrijven met minstens 20 schapen	19	20	18	18	20	+2
uitsluitend schapen	6	7	6	7	7	=
bedrijven met minstens 20 geiten	15	18	15	11	9	-2
uitsluitend geiten	8	12	9	6	5	-1
bedrijven met minstens 5 paarden/paardachtigen	5	4	4	2	4	+2
uitsluitend paarden/paardachtigen	1	1	1	0	1	+1
UNIEKE BEDRIJVEN MET BIOLOGISCHE DIEREN	172	192	175	164	164	=

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Na een stevige daling in de periode 2022-2023 zien we een positieve evolutie bij de bedrijven die zich richten op de biologische pluimveehouderij. Het aantal biologische pluimveehouders met minstens 50 stuks pluimvee stijgt in 2024 van 60 naar 63 bedrijven. Eén grote legkippenhouder (15.000 stuks) die in 2023 tijdelijk teruggeschakeld was naar gangbare productie, heeft zijn biologische eierproductie in 2024 hernomen. Vijf reeds actieve biobedrijven zijn in de loop van het jaar gestart met het houden van biologisch pluimvee. Anderzijds hebben twee bioboeren met minstens 50 stuks pluimvee hun volledige bioactiviteit stopgezet. Bovendien schakelden een drietal van de grotere pluimveehouders hun biologische pluimveeproductie (tijdelijk) terug.

Ook het aantal bedrijven met minstens 20 biologisch gehouden schapen neemt toe en bevindt zich nu op het niveau van 2021. Het gemiddelde aantal geregistreerde bioschapen per schapenhouder valt evenwel aanzienlijk terug, voornamelijk wat de schapenlammeren betreft.

Hoewel de groep bedrijven met minstens 5 stuks biologisch rundvee stabiel blijft, daalt het aantal bedrijven die zich uitsluitend focussen op runderen van 49 naar 45. Drie landbouwers die in 2023 minstens 5 stuks biorundvee hadden, zijn in de loop van 2024 gestopt met dierlijke productie, maar hebben wel nog percelen onder biocontrole. Drie andere rundveehouders hebben hun volledige biologische activiteit in 2024 stopgezet. Anderzijds zijn er zes bedrijven die in de loop van het jaar een biologische rundveeactiviteit hebben opgestart.

Voor het derde jaar op rij daalt het aantal bedrijven met minstens 20 biogeiten. Twee van de grotere biogeitenhouders (meer dan 50 stuks) hebben in 2024 enkel nog percelen, maar geen dieren meer onder biocontrole. We zien wel een stijging van het gemiddelde aantal geregistreerde biogeiten per geitenhouder. Net als in voorgaande jaren blijft het totale aantal biologische varkenshouders met minstens 10 varkens stabiel.

1.7 BIOVEESTAPEL NEEMT VOOR HET EERST IN TWEE JAAR TOE

Voor het eerst in twee jaar groeit de totale biologische veestapel in Vlaanderen opnieuw aan met 8% tot 704.678 stuks. Zonder het pluimvee registreren we een lichte terugval (-1%) van het totale aantal dieren die onder biocontrole staan naar 30.630 stuks.

Na twee dalingen op rij vertoont het biologisch pluimvee een positieve evolutie (+8%). Deze groei is voornamelijk te danken aan een toename van het aantal legkippen met 16%. Ook de biologische vleeskippen gaan er licht op vooruit (+1%), terwijl het aantal opfokpoeljen voor het derde opeenvolgende jaar vermindert (-2%). De stijging bij de legkippen wordt deels verklaard door de heropstart van een grote legkippenhouder die tijdelijk teruggeschakeld was en door het feit dat enkele bestaande legkippenhouders hun productie gevoelig hebben opgetrokken. Daarenboven leggen de bedrijven die in 2024 gestart zijn met bioplumvee zich vooral toe op het houden van legkippen. Het aandeel van de legkippen in de biologische pluimveestapel groeit naar 52%, de vleeskippen halen 29% en de opfokpoeljen 19%. West-Vlaanderen is bij uitstek de provincie waar we de grootste populatie biologisch pluimvee vinden: ruim vier op de tien biokippen worden daar geregistreerd.

Hoewel de totale biologische rundveestapel net als in 2023 licht achteruit gaat, neemt het aantal biomelkkoeien toe (+2%). Bekijken we de evolutie sinds 2020, dan zien we zowel een groei bij de melkkoeien (+9%) als bij de totale rundveestapel (+5%). De melkkoeien maken intussen 61% uit van alle runderen onder biologische controle. Zes op de tien biorunderen vinden we op bedrijven in West- en Oost-Vlaanderen.

Het aantal varkens onder biocontrole blijft in 2024 min of meer stabiel (-1%). Niettemin is het aantal als biologisch geregistreerde biggen met meer dan de helft gedaald ten opzichte van 2023. Deze afname wordt echter grotendeels gecompenseerd door een toename bij de mestvarkens met 18%. In verhouding tot 2020 is

de totale biovarkensstapel met 63% toegenomen. Bijna de helft van alle varkens onder biocontrole wordt gehouden op bedrijven met zetel in West-Vlaanderen.

Na dalingen in 2022 en 2023 groeit de biologische geitenstapel met 4%. In vergelijking met 2020 betekent dat echter een terugval met bijna een derde. Het aantal geiten voor melkproductie blijft status quo, de stijging zit dus bij de geitenlammeren en bij de geiten bestemd voor vleesproductie. Zeven op de tien van alle geiten die op biologische wijze gehouden worden, bevinden zich in de provincie Oost-Vlaanderen.

Na een aanzienlijke stijging van het aantal bioschape in 2023 loopt hun aantal in 2024 terug met 12%. Deze afname is voornamelijk toe te schrijven aan de vaststelling dat verschillende bestaande schapenhouders in 2024 gevoelig minder dieren als bio hebben geregistreerd. Het aantal schapen voor vleesproductie blijft stabiel, de daling zit voornamelijk bij de schapenlammeren. Schapen bestemd voor melkproductie maken slechts 4% uit van het totale aantal bioschape. Tegenover 2020 is het aantal bioschape met een kwart gedaald.

Tabel 5: aantal dieren onder biocontrole, Vlaanderen, 2020-2024

dieren	2020	2021	2022	2023	2024	evolutie 2023-2024
runderen	5.872	6.211	6.499	6.263	6.141	-2%
waarvan melkkoeien	3.406	3.437	3.675	3.644	3.725	+2%
varkens	10.932	13.285	21.020	17.981	17.856	-1%
pluimvee	705.748	792.460	666.793	623.986	674.048	+8%
waarvan legkippen	315.582	325.102	298.364	301.541	351.051	+16%
waarvan opfokpoeljen	102.884	160.759	138.408	131.213	129.200	-2%
waarvan vleeskippen	287.052	302.984	229.461	190.922	193.537	+1%
schapen	2.452	2.304	1.798	2.117	1.864	-12%
geiten	6.803	8.462	6.745	4.495	4.664	+4%
paarden en paardachtigen	132	129	110	93	105	+13%
andere	0	15	15	7	0	-100%
TOTAAL	731.939	822.866	702.980	654.942	704.678	+8%
TOTAAL (EXCL. PLUIMVEE)	26.191	30.406	36.187	30.956	30.630	-1%

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Nemen we het bioaandeel van de totale veestapel in Vlaanderen onder de loep, dan blijkt dat dit ook in 2024 voor de meeste diersoorten heel beperkt blijft. De varkens hebben met 0,4% het laagste bioaandeel, terwijl de biorunderen 0,5% van de totale rundveestapel vertegenwoordigen. Het bioaandeel bij pluimvee stijgt in 2024 van 1,3 naar 1,4%. Voor geiten en schapen werden geen gegevens gerapporteerd in de landbouwcijfers 2024 van Statbel.

1.8 SPECIFIEKE BIO-OPLEIDINGEN ZOEKEN NIEUW ELAN

Landwijzer vzw, een algemeen vormingscentrum in de naschoolse landbouwworming met specialisatie in biologische en biodynamische landbouw, organiseert al decennialang een praktijkgerichte beroepsopleiding voor wie zich professioneel wil engageren in de biolandbouw. Het deeltijdse leertraject 2024-2025 duurt

////////////////////////////////////

tweeënhalf jaar en telde in 2024 in totaal 100 inschrijvingen. Dat is ruim een vijfde meer dan het jaar ervoor. Van de 100 cursisten zaten er 45 in hun eerste jaar. Voor het leertraject 2023-2024 waren er 24 afgestudeerden, waarvan er 16 intussen effectief gestart zijn met biologische productie.

Landwijzer vzw biedt daarnaast ook diverse vervolmakingscursussen aan voor wie al actief is in de sector en zijn/haar kennis wil verdiepen. Aan de zomerschool biodynamische landbouw (BD), gericht op jonge boeren die dit in praktijk willen brengen en zich tijdens een weekend willen laten inspireren door ervaren landbouwers, namen 17 cursisten deel. De BD-winterconferentie (een netwerkevent van de BD-landbouwbeving) kon 44 geïnteresseerden overtuigen. De vijfdaagse inspiratiecursus agro-ecologie en de vierdaagse BD-omschakelcursus werden in 2024 niet georganiseerd.

Ook het Nationaal Agrarisch Centrum (NAC vzw), een ander erkend vormingscentrum voor naschoolse opleidingen in de land- en tuinbouwsector, biedt cursussen aan over biologische landbouw. In 2024 werd de gespecialiseerde starterscursus type B voor de biolandbouw (61 lesuren) online georganiseerd. Deze opleiding is vooral bedoeld voor zij-instromers en jonge landbouwers en telde 19 inschrijvingen (tegenover 45 in 2023).

Net als in het voorgaande jaar organiseerde AgroCampus vzw (het vormingscentrum van Boerenbond, Ferm voor agrarische vrouwen en Groene Kring) in 2024 geen praktijkgerichte starterscursus type B voor biologische productie (60 lesuren) wegens onvoldoende inschrijvingen. Cursisten lijken meer interesse te hebben in de starterscursus 'nieuwe verdienmodellen', waarin, naast biolandbouw, ook o.a. agro-ecologie, agroforestry en CSA als bedrijfsmodel aan bod komen.

1.9 MEER VRAAG NAAR GRATIS ADVIES OVER BIOLANDBOUW

Landbouwers en land- en tuinbouwscholen die interesse hebben in omschakeling naar de biologische productiemethode kunnen voor kosteloos eerstelijnsadvies terecht bij Bio zoekt Boer, een partnerschapsproject van Boerenbond, ABS en BioForum. In 2024 contacteerden 74 land- en tuinbouwers Bio zoekt Boer met vragen over de omschakeling naar biolandbouw. Dat zijn er dubbel zoveel als in 2023. Van de 37 bedrijven die in de loop van 2024 effectief van start gingen met biologische productie, deden er een vijftiental (41%) ooit een beroep op het eerstelijnsadvies van Bio zoekt Boer.

Tabel 6: eerstelijnsadviezen Bio zoekt Boer (BzB) en aanmeldingen voor bioproductie na adviesverlening, in aantallen en percentage, 2020-2024

jaar	verleende adviezen BzB aan producenten	totaal aantal nieuwe aanmeldingen	aantal aanmeldingen na adviesverlening BzB	aandeel starters die gebruik maakten van adviesverlening BzB
2020	113	55	20	36%
2021	102	67	15	22%
2022	47	44	7	16%
2023	37	45	4	9%
2024	74	37	15	41%

Bron: Bio zoekt Boer, Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Tot eind 2023 konden landbouwers en land- en tuinbouwscholen die informatie zochten over omschakeling naar biologische productie ook gebruik maken van het systeem van de gesubsidieerde biobedrijfsadviesing. Men kon terecht bij erkende adviseurs voor vier types van advies: omschakelingsadvies, de opmaak van een biobedrijfsplan, startersadvies en biobedrijfsadvies. Het systeem bood de mogelijkheid om meerdere adviezen per jaar aan te vragen, afhankelijk van de noden van de landbouwer en het stadium waarin hij/zij zich bevond. Deze maatregel werd intussen stopgezet: sinds 1 januari 2024 kunnen geen nieuwe adviesaanvragen meer ingediend worden. De reeds vóór 2024 afgesloten contracten konden wel nog uitgevoerd worden onder de vastgestelde voorwaarden. Het systeem is intussen volledig vervangen door de Kennisportefeuille, waarin landbouwers advies kunnen aanvragen over diverse thema's (waaronder biologische landbouw).

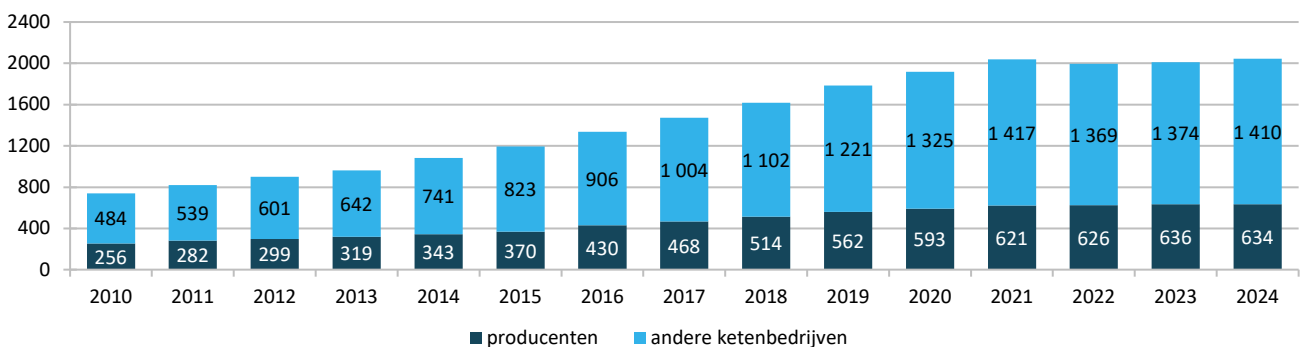
2 BIOLOGISCHE KETEN IN VLAANDEREN

Het lastenboek voor de biologische productiemethode bestaat uit zowel Europese als Vlaamse wetgeving. Niet enkel biolandbouwers moeten zich laten controleren en certificeren door een erkend controleorgaan, maar ook bedrijven die biologische producten verwerken, opslaan, verhandelen, invoeren of uitvoeren. Sinds 1 januari 2022 moeten alle biologische bedrijven bovendien een kennisgeving indienen bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij vooraleer ze kunnen starten met hun biologische activiteit. De erkende bioactiviteiten zijn ingedeeld in 6 groepen: productie (alle landbouwactiviteiten), bereiding (verwerking, verduurzaming, herverpakking en heretikettering), distributie (zowel verkoop aan andere ondernemingen als verkoop aan de eindconsument), opslag (van niet zelf geteelde, bereide of verwerkte goederen), import en export (van/naar landen extra-EU).

2.1 RUIM 1.400 BEDRIJVEN ACTIEF IN DE BIOKETEN

Na een daling in 2022 en stagnatie in 2023 neemt het aantal bedrijven dat onder controle staat voor andere gecertificeerde biologische activiteiten dan productie (i.e. bereiding, distributie, opslag, import en export) met bijna 3% toe tot 1.410, vergelijkbaar met het niveau van 2021. Sinds 2010 is het aantal biologische ketenbedrijven (excl. producenten) haast verdrievoudigd.

Figuur 7: aantal marktdeelnemers onder biologische controle, Vlaanderen, 2010-2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Ook in 2024 is distributie van biologische producten de vaakst voorkomende marktactiviteit: 73% van alle marktdeelnemers onder biocontrole (excl. producenten) was gecertificeerd voor het verhandelen van

bioproducten. 16% van deze 1.035 bedrijven handelt uitsluitend in bioproducten. 626 van de distributeurs verkopen aan andere ondernemingen (B2B), terwijl 492 handelaars aan de eindconsument verkopen (B2C). 8% van deze bedrijven combineert beide handelsactiviteiten. Ruim zeven op de tien distributeurs staan ook nog onder biocontrole voor een andere marktactiviteit.

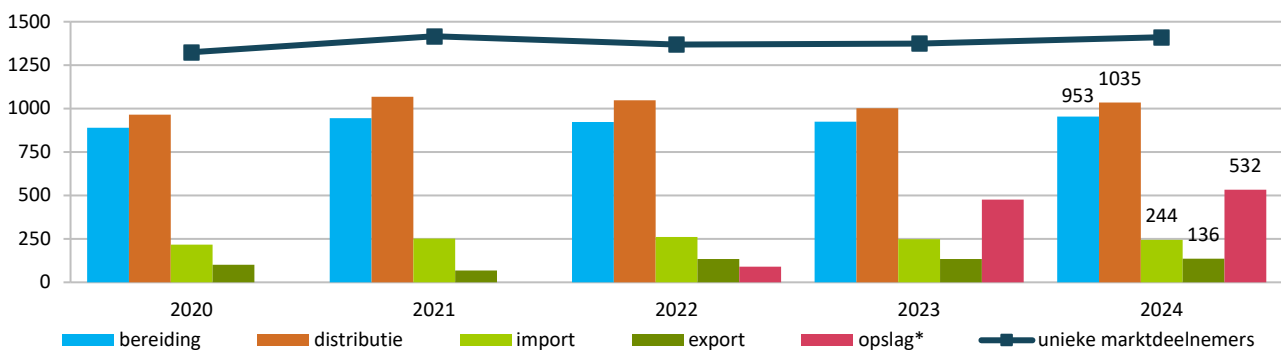
Bereiding van bioproducten blijft de tweede vaakst beoefende marktactiviteit. Hiervoor stonden 953 ondernemingen onder biocontrole, 3% meer dan in 2023. 29% van alle bereiders oefent geen enkele andere biologisch gecertificeerde marktactiviteit uit dan bereiding. 15% van de bereiders werkt uitsluitend biologisch en ontplooit dus geen gangbare activiteiten. 607 bereiders houden zich bezig met de verwerking van bioproducten (bijvoorbeeld koken, persen, drogen, roken, zouten, rijpen, marinieren), 215 bereiders herverpakken bioproducten en 115 bedrijven richten zich op het verduurzamen van bioproducten (o.a. invriezen).

In 2024 waren 532 ondernemingen gecertificeerd voor de opslag van niet zelf geteelde, bereide of verwerkte biologische goederen. Dat is een stijging met 12% in verhouding tot 2023, maar deze activiteit wordt pas gerapporteerd sinds 2022, wat mogelijk een vertekend effect heeft op de cijfers. Een grote meerderheid van de bedrijven (92%) gecertificeerd voor opslag beoefent ook nog andere biologisch gecertificeerde marktactiviteiten. Vooral de combinatie met distributie en bereiding komt vaak voor.

Het aantal bio-importeurs is gedaald tot 244 bedrijven (-1% tegenover 2023). Nauwelijks 5% van deze bedrijven richt zich uitsluitend op invoer als biologische marktactiviteit, 7% opereert volledig biologisch. 41% van de bio-importeurs bevindt zich in Antwerpen, 24% in West-Vlaanderen en 20% in Oost-Vlaanderen.

Aan het einde van 2024 telde Vlaanderen 136 gecertificeerde exporteurs van bioproducten, waarvan 8% puur biologisch te werk gaat. Twee derde van deze ondernemingen vinden we in de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen, wat weinig verrassend is gezien de aanwezigheid van belangrijke zeehavens. Alle exporteurs van bioproducten beoefenen, naast uitvoer, nog andere biologische marktactiviteiten. De combinatie met bereiding komt het vaakst voor.

Figuur 8: aantal marktdeelnemers (excl. producenten) onder biocontrole, volgens marktactiviteit, Vlaanderen, 2020-2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification
 * nieuwe erkende marktactiviteit 2022 & onderrapportering 2022 (niet alle controleorganen deelden dit mee)

In het algemeen combineert 56% van de 1.410 bedrijven in de bioketen (excl. producenten) meerdere gecertificeerde biologische marktactiviteiten, de overige 44% richt zich op slechts één bioactiviteit.

2.2 GROEP BEREIDERS VAN BIOLOGISCHE DRANKEN WORDT KLEINER

De erkende controleorganen wijzen aan de bedrijven gecertificeerd voor de bereiding van biologische producten een hoofdactiviteit toe op basis van het NACE-codesysteem (algemene nomenclatuur van economische activiteiten in de Europese Gemeenschap). Zo kunnen we identificeren welke economische activiteit het meest bijdraagt aan de totale toegevoegde waarde van de onderneming. Voor dit rapport groeperen we de hoofdactiviteiten van de bereiders van bioproducten in een aantal clusters.

Ruim de helft van de in totaal 953 gecertificeerde bereiders haalt het grootste deel van zijn inkomsten uit de cluster ‘andere voedingsmiddelen’. Het gaat dan bijvoorbeeld over de vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk, over de verwerking van thee en koffie, over de vervaardiging van sauzen/specerijen/kruiderijen, over bereide maaltijden, bereide soepen en bouillons, houdbare melkdesserten, voedingssupplementen, kunsthoning, karamel en andere voedingsmiddelen die niet gespecificeerd zijn. Deze NACE-codes worden vaak gebruikt als containerbegrip, wat vermoedelijk deels verklaart waarom deze cluster zo hoog scoort.

De tweede grootste groep blijven de bedrijven die zich vooral richten op de verwerking/conservering van aardappelen, groenten en fruit en de vervaardiging van groente- en fruitsappen. Hun aandeel schommelt al enkele jaren rond 18%. Meer dan de helft van deze ondernemingen vinden we in de provincies West-Vlaanderen en Antwerpen.

De vervaardigers van dranken verliezen een beetje terrein in vergelijking met 2023: hun aandeel daalt van 10 naar 8%. Meer dan een derde onder hen (28 bedrijven) focust zich voornamelijk op het brouwen van biologisch bier. Aan 4 ondernemingen hebben de controleorganen een NACE-code toegekend die betrekking heeft op de vervaardiging van wijn uit druiven.

Het aandeel van de bedrijven die zich richten op de verwerking/conservering van vlees & gevogelte en de vervaardiging van vlees- en gevogelteproducten blijft stabiel op 6%. Ook de bereiders van zuivelproducten (i.e. zuivelfabrieken, kaasmakerijen en vervaardigers van consumptie-ijs) behouden hun vijfde plaats met 5%. Telkens een derde van deze bedrijven heeft zijn zetel in Oost-Vlaanderen.

De vervaardigers van biologisch brood, banketbakkerswerk en deegwaren zakken in 2024 van 5% naar 4%. Ruim vier op de tien onder hen zijn actief in de provincie Oost-Vlaanderen. Net als in 2023 staan de bedrijven die vis en schaal- en weekdieren verwerken/conserveren (1%) op de laatste plaats. Deze bereiders vinden we in hoofdzaak in de provincie West-Vlaanderen.

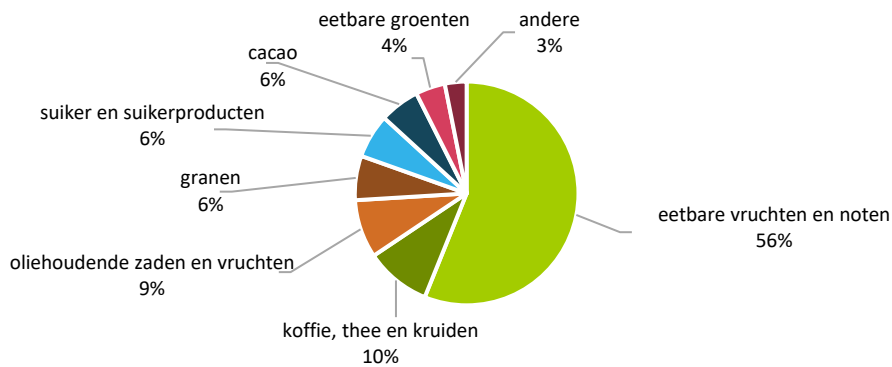
Figuur 9: hoofdactiviteiten van bereiders van bioproducten volgens aantal bedrijven, in percentage per cluster, 2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Figuur 11: aandeel van de productgroepen in bio-import volgens nettogewicht, Vlaanderen, 2024

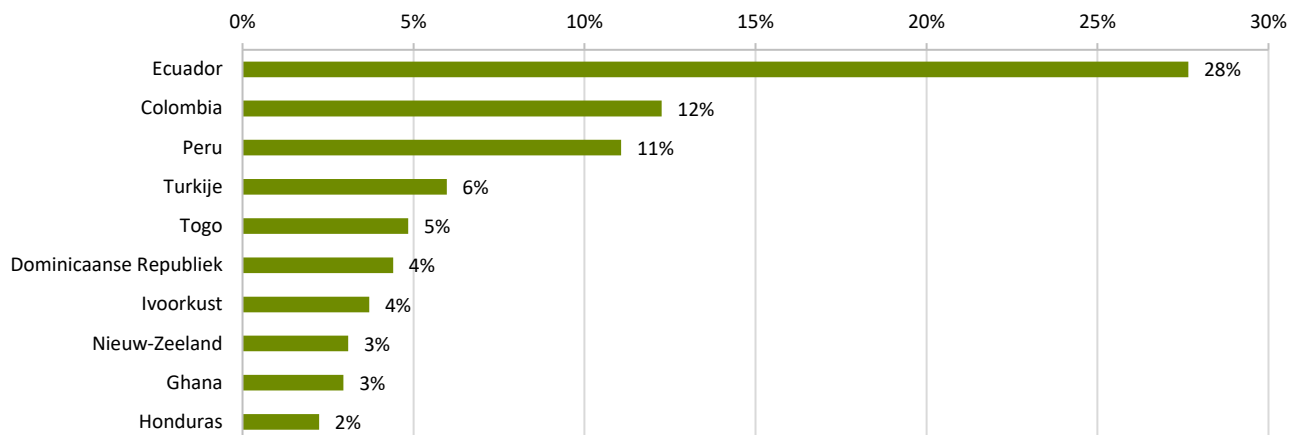

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van TRACES NT

Na een krimp in 2023 stijgt het aandeel van de ‘eetbare vruchten en noten’ in de totale bio-import in Vlaanderen opnieuw naar 56%. Ondanks een afname van 13% naar 10% vinden we op plaats twee nog steeds de productgroep ‘koffie, thee en kruiden’. Het aandeel van ‘oliehoudende zaden en vruchten’ (9%) schuift op van de vierde naar de derde plaats. De productgroep ‘cacao’ blijft terrein verliezen en zakt van 11% naar 6% aandeel in de totale bio-import.

Kijken we naar de oorsprong van de geïmporteerde bioproducten uit niet-EU-landen, dan blijkt dat het overwicht van Ecuador (28%) nog toeneemt. In hoofdzaak gaat dit over de invoer van verse bananen. Colombia rukt op van de vierde naar de tweede plaats met een aandeel van 12% (bananen en suiker), gevolgd door Peru met 11% (voornamelijk bananen en koffie). Turkije is een nieuwkomer in deze top tien met een aandeel van 6%. Daar betreft het vooral de invoer van maïs en tarwe. Meer dan drie vierde van de totale massa aan biologische zendingen die vrijgegeven worden aan eerste ontvanger in Vlaanderen zijn afkomstig uit onderstaande tien landen.

Figuur 12: top tien herkomstlanden bio-import naar nettogewicht, in percentage van totale nettogewicht, Vlaanderen, 2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van TRACES NT

De invoer van bioproducten uit het Verenigd Koninkrijk (excl. Noord-Ierland, want dat wordt krachtens het IE/NI-protocol behandeld als EU-lidstaat) neemt met 19% af naar 2.337 ton en bestaat in 2024 haast volledig uit gerst.

Op productniveau (volgens de goederencodes van de Gecombineerde Nomenclatuur) zien we dat de invoer van verse bananen, na een terugval in 2023, opnieuw aangroeit: in 2024 werd hiervan 155.419 ton vrijgegeven aan eerste ontvangers in Vlaanderen, in vergelijking met net geen 131.000 ton in het voorgaande jaar. Bananen maken hiermee 51% uit van de totale bio-invoer uit derde landen. De import van ongebrande koffie daalt van ruim 35.000 ton naar 28.597 ton, ook het aandeel zakt naar 9%. Sojabonen spelen haasje over met cacaobonen en stijgen naar de derde plaats met een aandeel van 7%. Primeuraardappelen verschijnen in de top tien met een verdubbeling van de invoer tegenover het voorgaande jaar.

Tabel 7: top tien producten bio-import volgens nettogewicht, in ton en percentage, Vlaanderen, 2024

product volgens GN-code	aantal ton (netto)	aandeel in totale import	belangrijkste herkomstlanden
verse bananen (m.u.v. bakbananen)	155.419	51%	Ecuador, Colombia, Peru
ongebrende koffie waaruit geen cafeïne is verwijderd	28.597	9%	Peru, Honduras, Mexico, Ethiopië
sojabonen, ook indien gebroken (m.u.v. zaaigoed)	20.472	7%	Togo, Burkina Faso
cacaobonen, ook indien gebroken of gebrand	17.083	6%	Dom. Republiek, Dem. Rep. Congo, Peru
verse kiwi's	9.399	3%	Nieuw-Zeeland
witte suiker (niet gearomatiseerd), bevat in droge toestand >= 99,5 gewichtspersenten sacharose	8.446	3%	Brazilië, India
maïs (m.u.v. zaaigoed)	7.801	3%	Turkije
ruwe rietsuiker in vaste vorm (niet gearomatiseerd), bevat in droge toestand <95 gewichtspersenten sacharose	5.578	2%	Laos
harde tarwe (m.u.v. zaaigoed)	5.404	2%	Turkije, Canada
verse of gekoelde nieuwe aardappelen 'primeurs'	4.935	2%	Egypte

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van TRACES NT

In de volgende alinea's bespreken we de invoer van een aantal specifieke biologische producten uit derde landen waarvan er in Vlaanderen eveneens een bioproductie is.

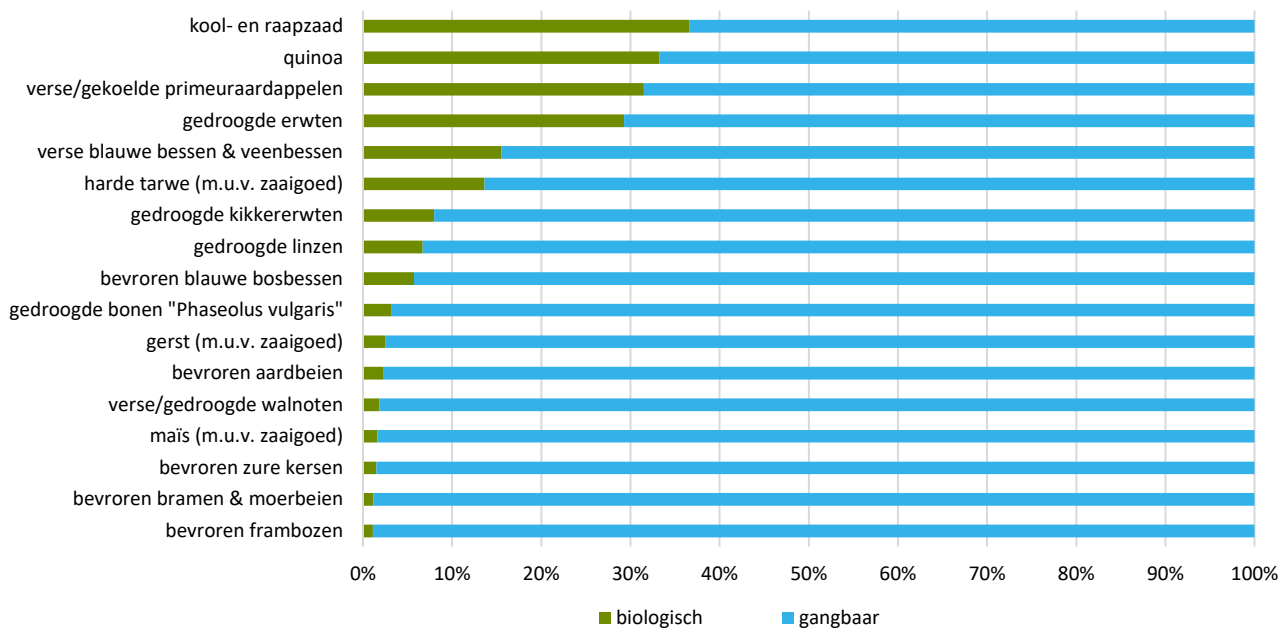
In 2024 werd 5.404 ton biologische harde tarwe (vnl. uit Turkije en Canada) vrijgegeven aan een eerste ontvanger in Vlaanderen, ruim een derde minder dan in 2023. Ook 7.801 ton biomais uit Turkije (+42%) en 2.297 ton biogerst uit het Verenigd Koninkrijk (excl. Noord-Ierland) werden in Vlaanderen vrijgegeven. Uit Oekraïne bereikte ons 3.194 ton biologisch kool- en raapzaad. Egypte was verantwoordelijk voor de invoer van 4.935 ton verse/gekoelde biologische primeuraardappelen, wat een verdubbeling is tegenover 2023. Tevens werden 4.011 ton gedroogde erwten en 1.565 ton gedroogde linzen uit derde landen ingevoerd.

Bekijken we fruit en noten wat meer in detail, dan werden bijvoorbeeld 393 ton bevroren biologische aardbeien geïmporteerd (overwegend uit Marokko, Turkije en Oekraïne), terwijl 340 ton bevroren blauwe bosbessen ons vooral vanuit Oekraïne en Canada bereikten. 75 ton bevroren frambozen (voornamelijk uit Servië en Oekraïne), 48 ton verse blauwe bessen en veenbessen (met herkomst Argentinië en Peru), 35 ton bevroren braambessen & moerbeien (uit Servië en Bosnië-Herzegovina) en 24 ton bevroren zure kersen uit Servië werden eveneens vrijgegeven aan een eerste ontvanger in Vlaanderen. Uit Moldavië werden 37 ton walnoten ingevoerd en uit Turkije 9 ton hazelnoten.

Wanneer we voor deze producten het aandeel van de biologische invoer in de totale import uit niet-EU-landen in Vlaanderen vergelijken, dan blijken kool- en raapzaad (37%), quinoa (33%), verse/gekoelde primeuraardappelen (31%), gedroogde erwten (29%), verse blauwe bessen & veenbessen (16%) en harde tarwe (14%) in 2024 een biologisch aandeel te hebben van meer dan 10%.

Figuur 13: import bio en gangbaar uit niet-EU-landen per product, in percentage volgens nettogewicht, Vlaanderen, 2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van TRACES NT en Eurostat

3 FINANCIËLE ONDERSTEUNING DOOR DE OVERHEID

In dit hoofdstuk schetsen we welke financiële inspanningen de Vlaamse overheid levert om de biologische sector te ondersteunen en te stimuleren. Onder ‘overheidsuitgaven’ verstaan we zowel zuiver Vlaamse subsidies als steunmaatregelen waarvoor ook Europese cofinanciering aangewend wordt. Projecten waar geen enkel Vlaams geld aan besteed werd, nemen we niet mee in het overzicht.

De hieronder vermelde bedragen hebben altijd betrekking op de effectieve uitgaven binnen een bepaald *kalenderjaar* of voor een bepaald *campagnejaar*. Het begrip campagnejaar gebruiken we vooral bij oppervlaktegebonden steun. In het nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (2023-2027) bestaan dergelijke steunmaatregelen onder meer uit ecoregelingen (eenjarige verbintenissen) en agromilieuklimaatmaatregelen (AMKM - meerjarige engagementen). Een campagnejaar start met het indienen van de verzamelaanvraag, daarna volgen controles en berekeningen en tot slot vindt de uitbetaling van de toegekende steun plaats. Een campagnejaar loopt dus niet noodzakelijk gelijk met een kalenderjaar. Waar aangewezen geven we dit onderscheid aan in de tekst.

3.1 RUIM 6,3 MILJOEN EURO OVERHEIDSUITGAVEN SPECIFIEK VOOR BIO

Tabel 8 geeft een overzicht van de overheidsuitgaven die specifiek gericht zijn op de biosector per kalenderjaar volgens vier beleidsthema's:

- ▶ Bij 'ketenontwikkeling' horen o.a. de subsidies voor BioForum en voor het ketenluik van de bioclusters.
- ▶ Tot het thema 'biologische productie' behoren o.m. VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) specifiek voor biolandbouw, de nog lopende biohectaresteenverbintenissen (GLB 2014-2022), de ecoregeling voor het toepassen van de biologische productiemethode (GLB 2023-2027), de AMKM voor omschakeling naar de biologische productiemethode (GLB 2023-2027), de gesubsidieerde biobedrijfsadviesing (uitdovend), de overheidsbijdrage in de controlekosten, de subsidie voor Bio zoekt Boer en voor het productieluik van de bioclusters.
- ▶ Het thema 'onderzoek en kennisopbouw' omvat de projectfinanciering voor bio-onderzoek, de subsidies voor CCBT (Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting Biologische Teelt) en de inzet van middelen voor de organisatie van LLAEBIO (Living lab agro-ecologie en biologische landbouw) vanuit ILVO. Ook de gesubsidieerde vormingsactiviteiten ten behoeve van de biosector horen hierbij, evenals subsidies voor bijvoorbeeld demoprojecten en operationele groepen EIP (Europees Partnerschap voor Innovatie) gericht op de biosector.
- ▶ Onder 'promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek' rapporteren we onder meer de dotaties van de Vlaamse overheid aan VLAM (Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing) voor de promotie van bio en projectsubsidies voor consumentencommunicatie rond bio.

Tabel 8: raming overheidsuitgaven specifiek voor de biologische sector, x 1.000 euro, per kalenderjaar, 2020-2024

beleidsthema	2020	2021	2022	2023	2024
ketenontwikkeling	509	482	494	564	581
biologische productie	2.513	3.294	3.229	3.630	3.011
onderzoek en kennisopbouw	1.766	2.159	1.713	2.862	2.681
promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek	42	42	42	140	42
TOTAAL	4.831	5.977	5.478	7.196	6.315

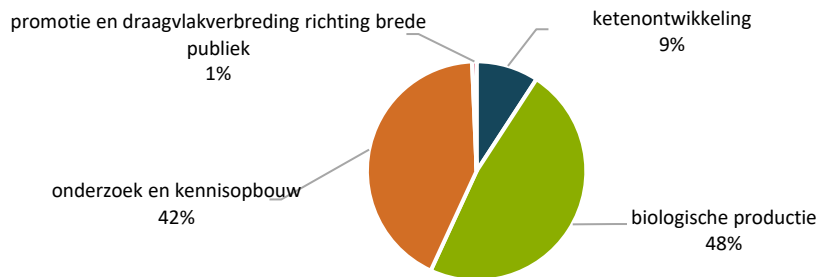
Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Na een toename met 31% in 2023, daalde de totale overheidssteun specifiek gericht op de biosector in 2024 naar ruim 6,3 miljoen euro (-12%).

In het kalenderjaar 2024 werd 48% van de overheidsuitgaven specifiek voor bio aangewend voor de stimulering van de biologische productie. Het aandeel van de steun voor onderzoek en kennisopbouw groeit licht van 40% naar 42%. De subsidies voor ketenontwikkeling halen 9%, terwijl de overheidsuitgaven voor promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek een stabiel aandeel hebben van 1% in de totale uitgaven specifiek voor bio.

//

Figuur 14: verdeling van overheidsuitgaven specifiek voor bio over de beleidsthema's, in percentage, Vlaanderen, 2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

In de hiernavolgende paragrafen gaan we dieper in op de overheidssteun voor de biosector.

3.2 BIJNA DUBBEL ZOVEEL STEUN PER BIOBEDRIJF VOOR ECOREGELINGEN EN AMKM'S DAN IN TOTALE LANDBOUW

Met de inwerkingtreding van het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid 2023-2027 op 1 januari 2023 werden de bestaande steunmechanismen grondig hervormd, waaronder ook de biohectarepremie. Onder het vorige GLB 2014-2022 konden biolandbouwers via hun verzamelaanvraag hectaresteen aanvragen om de biologische productiemethode toe te passen op hun percelen. Het steunbedrag was afhankelijk van het type verbintenis (omschakeling naar bio of voortzetting van bio). Onder het nieuwe GLB 2023-2027 werden de hectarepremies voor omschakeling naar bio (AMKM) verhoogd, deze bedragen zijn gedifferentieerd volgens teeltgroep. De steun voor de voortzetting van bio valt sinds het nieuwe GLB onder de ecoregelingen. Deze bedragen liggen wat lager dan voorheen en variëren naar oppervlakte. Nieuw is ook dat deze steun combineerbaar is met tal van andere AMKM's en ecoregelingen.

Tijdens de overgangperiode tussen beide GLB's (2021-2022) werden geen nieuwe vijfjarige verbintenissen voor de voortzetting van de biologische productiemethode meer afgesloten, maar eenjarige verbintenissen waren wel nog mogelijk. Omdat de overheidsuitgaven in kalenderjaar 2024 toegekend werden voor campagnejaar 2023, bevat deze rapportering een mix van betalingen voor nog lopende steunverbintenissen volgens het 'oude' steunsysteem met betalingen volgens het 'nieuwe' steunsysteem.

Voor campagne 2023 ging er in totaal 4,75 miljoen euro naar biolandbouwers voor nog lopende biohectaresteen (oud GLB) en voor alle AMKM's en ecoregelingen volgens het nieuwe GLB. Ter vergelijking: voor campagne 2022 was dit in totaal 3,29 miljoen euro voor biohectaresteen en AMKM's.

Naast steun voor AMKM's en ecoregelingen voorziet het nieuwe GLB onder meer in een basisinkomenssteun voor duurzaamheid die tot doel heeft een buffer te vormen tegen prijs- en inkomensschommelingen. Bovenop deze basisinkomenssteun kunnen landbouwers een aanvullende herverdelende inkomenssteun ontvangen voor hun eerste 30 subsidiabele hectare én is er een extra inkomenssteun voor jonge landbouwers. Binnen het GLB bestaat er ook nog een subsidie voor actieve landbouwers die op hun bedrijf minstens 10 zoogkoeien houden (mits het bedrijf aan een reeks duurzaamheidscriteria voldoet). Verder kan men subsidies aanvragen voor de aanplant en het onderhoud van boslandbouwsystemen (agroforestry). Als volledig Vlaamse steunmaatregel is er tenslotte ook nog de subsidie zorgboerderijen, bedoeld voor land- en tuinbouwers die een zorgtaak opnemen op hun bedrijf.

Tabel 9 geeft voor campagnejaar 2023 een overzicht, zowel voor de biolandbouw als voor de totale landbouw, van het totaal uitgekeerde steunbedrag en het aantal bedrijven dat aanspraak kon maken op dergelijke steunmaatregelen. Het betreft betalingen in kalenderjaren 2023-2024 excl. eventuele nabetalingen en inhoudingen voor voorgaande campagnes.

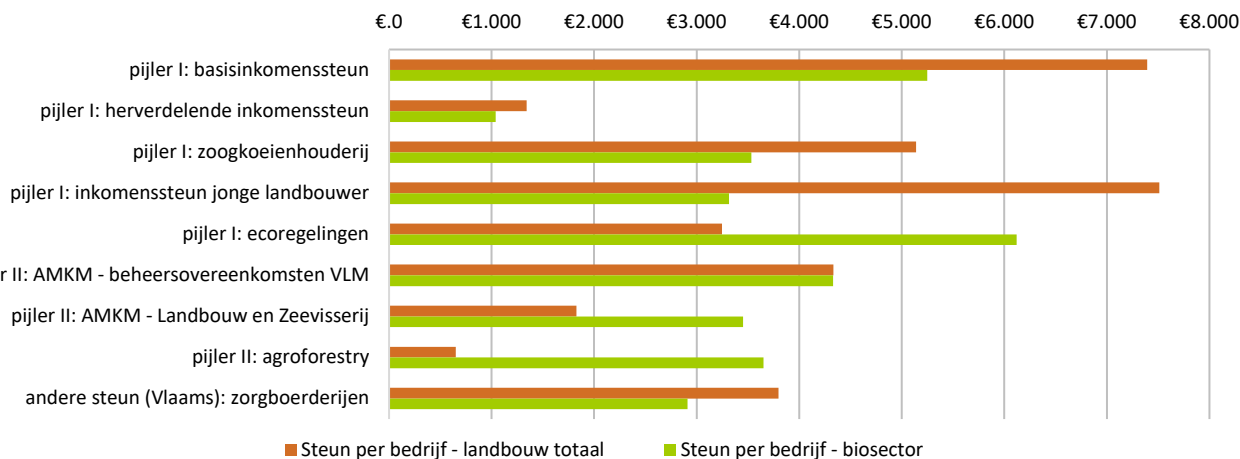
Tabel 9: aantal bedrijven met steun (niet specifiek voor bio) en totaal uitbetaalde steun, opgesplitst naar totale landbouw en biosector, Vlaanderen, campagne 2023

steunmaatregelen	aantal bedrijven met steun - totaal landbouw	aantal bedrijven met steun - biosector	uitbetaalde steun (in duizend euro) - landbouw totaal	uitbetaalde steun (in duizend euro) - biosector
pijler I: basisinkomenssteun	15.914	425	117.631	2.231
pijler I: herverdelende inkomenssteun	15.899	430	21.326	447
pijler I: zoogkoeienhouderij	3.066	17	15.761	60
pijler I: inkomenssteun jonge landbouwer	1.137	70	8.543	232
pijler I: ecoregelingen	12.405	426	40.265	2.607
pijler II: AMKM – beheersovereenkomsten VLM	3.392	142	14.702	615
pijler II: AMKM – Landbouw en Zeevisserij	3.611	290	6.600	1.001
pijler II: agroforestry	112	9	73	33
andere steun (Vlaams): zorgboerderijen	359	49	1.363	143

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

In figuur 15 vergelijken we voor campagnejaar 2023 de gemiddelde steunbedragen die aan biologische landbouwbedrijven werden uitbetaald met de gemiddelde toegekende bedragen in de totale landbouw.

Figuur 15: gemiddelde steun per bedrijf opgesplitst naar totale landbouw en biosector, in euro, Vlaanderen, campagne 2023

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Zowel bij de basisinkomenssteun als de herverdelende inkomenssteun en de inkomenssteun voor jonge landbouwers zien we dat het gemiddeld ontvangen steunbedrag per bedrijf in de totale landbouw hoger ligt dan in de biosector. Aan de biolandbouwbedrijven die aanspraak maken op de subsidie voor duurzame zoogkoeienhouderij wordt gemiddeld 3.500 euro toegekend, terwijl dat in de totale landbouw ruim 5.100 euro

is. De zorgboerderijen in de totale landbouw ontvangen gemiddeld 3.800 euro subsidie, voor biolandbouwers ligt dat bedrag wat lager (2.900 euro). Anderzijds kregen biolandbouwers voor campagne 2023 gemiddeld fors hogere steunbedragen (6.100 euro) voor de toepassing van ecoregelingen dan de bedrijven in de totale landbouw (3.200 euro). Hetzelfde zien we bij de gemiddelde steunbedragen per bedrijf voor de AMKM's van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij: in de biolandbouw is dat bijna het dubbele (3.500 euro) van het uitgekeerde bedrag in de totale landbouw (1.800 euro). Bij de agroforestrysteun is dat verschil nog groter, want in de biosector wordt gemiddeld bijna 3.700 euro per bedrijf uitbetaald versus minder dan 700 euro in de totale landbouw. De steunbedragen per bedrijf voor de beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) liggen daarentegen voor de totale landbouw en de biolandbouw in dezelfde grootteorde.

3.3 BIOLANDBOUWERS ONTVANGEN 2,42 MILJOEN EURO VLIF-STEUN

Ook de VLIF-steun voor productieve investeringen werd hervormd door de inwerkingtreding van het nieuwe GLB 2023-2027. De voorwaarden voor VLIF-steun zijn vereenvoudigd en er kan onder meer een 'bioclaim' ingediend worden voor stallen waarin alle dieren minstens vanaf de betalingsaanvraag tot vijf jaar na de eindbetaling biologisch gecertificeerd blijven. Een dergelijke claim zorgt ervoor dat alle investeringen in de stal een hogere selectiekans krijgen en dat de structurele investeringen die normaliter tegen 15% gesubsidieerd worden een basissteunpercentage van 30% bekomen. Ook voor investeringen in biologisch gecertificeerd meerjarig plantgoed geldt een steunpercentage van 30%.

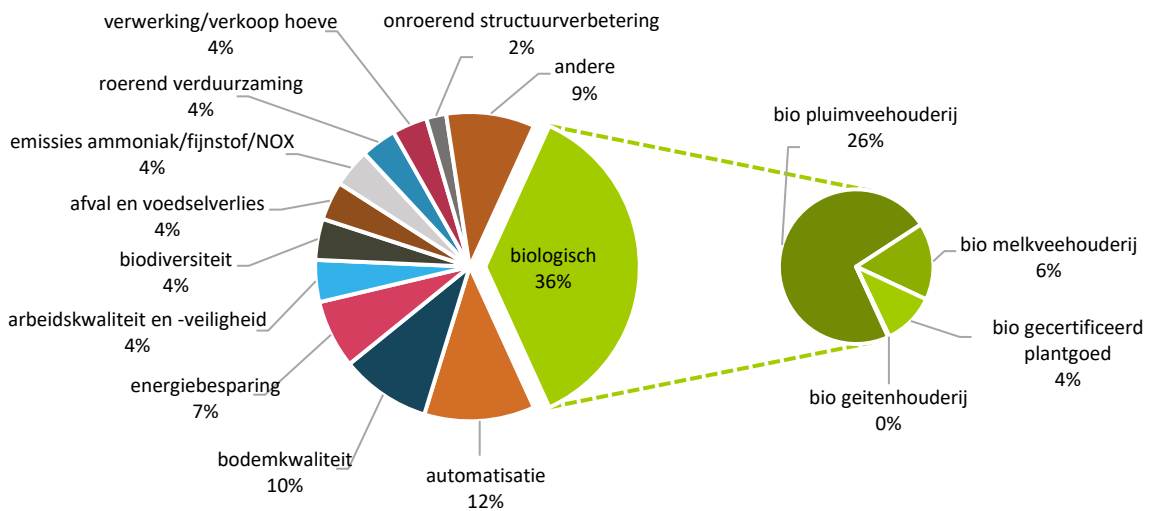
In het kalenderjaar 2024 werd in totaal bijna 922.400 euro aan VLIF-steun specifiek voor investeringen gericht op biologische productie uitbetaald, een daling met 27% tegenover 2023. Deze VLIF-steun bestaat in hoofdzaak uit kapitaalpremies voor 18 goedgekeurde dossiers (versus 16 dossiers in 2023), aangevuld met een immer kleiner wordend deel nog lopende rentesubsidies. Sinds 2013 worden namelijk geen nieuwe aanvragen voor rentesubsidies meer ingediend. In 2024 werd de VLIF-steun specifiek voor bioproductie (kapitaalpremies + rentesubsidies) in hoofdzaak toegekend voor investeringen in stallen: bijna 72% van de uitbetaalde steun ging naar de biologische pluimveehouderij, 16% naar biomelkveehouderij en 2% naar biogeitenhouderij. Net geen 11% van de uitbetaalde investeringssteun was bestemd voor biologisch gecertificeerd plantgoed.

Naast VLIF-steun specifiek gericht op bioproductie kunnen biolandbouwers uiteraard ook aanspraak maken op andere vormen van investeringssteun. Bekijken we de VLIF-steun voor productieve investeringen in zijn totaliteit, dan blijkt dat er in het kalenderjaar 2024 meer dan 2,42 miljoen euro werd uitbetaald aan 72 van de 634 actieve biolandbouwers. 36% hiervan betrof investeringen specifiek voor de biologische landbouw, de resterende 64% uitbetaalde VLIF-steun (ruim 1,54 miljoen euro) werd toegekend voor andere vormen van productieve investeringen. In vergelijking met het jaar ervoor werd in 2024 in totaal bijna een derde minder VLIF-investeringssteun uitgekeerd aan biologische landbouwbedrijven.

12% van de in kalenderjaar 2024 uitbetaalde VLIF-steun werd toegekend voor investeringen in automatisatie, 10% betrof investeringen gericht op bodemkwaliteit (bijvoorbeeld voor mest- en compostverspreiders of diverse types van woelers). Ongeveer 7% ging naar energiebesparende maatregelen, voornamelijk via investeringen in isolatie, koelsystemen of ledverlichting. Investeringssteun ten behoeve van arbeidskwaliteit en -veiligheid betreffen in hoofdzaak de vervanging van asbestdaken.

Figuur 16: aan biobedrijven toegekende VLIF-steun voor productieve investeringen, in percentage per cluster, Vlaanderen, 2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

3.4 MINDER UITGAVEN VOOR ONDERZOEK, STATUS QUO VOOR KENNISOPBOUW

In kalenderjaar 2024 daalde de totale overheidssteun voor het thema ‘onderzoek en kennisopbouw’ met 6% naar 2,68 miljoen euro. Deze afname is vooral een gevolg van minder betalingen voor bio-onderzoek. Kanttekening hierbij is dat schommelingen in de jaarlijkse uitgaven voor onderzoeksprojecten een gevolg kunnen zijn van het feit dat projecten meestal over meerdere jaren lopen en de kosten gespreid zijn. De toegekende steun wordt uitbetaald op specifieke tijdstippen tijdens de duur van het project, wat een vertekend beeld kan geven. Dat maakt het lastig om conclusies te formuleren over de evolutie van de overheidsuitgaven voor bio-onderzoek.

De financiering van onderzoeksprojecten gericht op de biosector verloopt via verschillende kanalen. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij geeft o.m. subsidies aan onderzoeksinstellingen om hun werking te bekostigen. Bijkomend organiseert het Agentschap Landbouw en Zeevisserij elk jaar oproepen aan alle onderzoeksinstellingen om projecten in te dienen, al dan niet met Europese cofinanciering. Het Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting voor de biologische teelt (CCBT) ontvangt jaarlijks steun voor het financieren van onderzoeksprojecten door de erkende praktijkcentra en voor zijn coördinerende werking van het praktijkonderzoek. De onderzoeksdatbank van CCBT bevat een overzicht van voorbije en lopende onderzoeksprojecten voor de biologische landbouw in Vlaanderen.

Ook het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) besteedt een deel van zijn middelen specifiek aan de ondersteuning van onderzoek binnen de biolandbouw. Daarnaast bouwde ILVO een Living lab agro-ecologie en biologische landbouw (LLAEBIO) uit om te informeren, te verbinden en onderzoek te faciliteren. Het Living lab fungeert als ontmoetings- en aanspreekpunt en vormt een platform waaruit samenwerkingen en activiteiten worden opgezet voor de stimulatie van onderzoek en kennisuitwisseling voor biolandbouw en agro-ecologie. Samen met de Biobedrijfsnetwerken (BioForum) en CCBT maakt het Living lab deel uit van het Vlaamse BioKennisNetwerk dat de uitwisseling en verspreiding van kennis rond biologische landbouw versterkt.

Het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) cofinanciert jaarlijks Landbouw-trajecten die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de biologische sector. Voor dit rapport selecteren we alleen de 'biorelevante' LA-trajecten, waarbij de doelgroep bio opgenomen is in het projectvoorstel en betrokken wordt bij het onderzoek én waarbij er een duidelijke communicatie naar de biosector volgt.

In het kalenderjaar 2024 bedroegen de totale overheidsuitgaven voor bio-onderzoek (i.e. de steun voor zowel onderzoeksprojecten als voor onderzoekskoördinatie) 1,73 miljoen euro. Dat is een terugval met 9% tegenover 2023, maar nog steeds het op een na hoogste uitgavenniveau van de afgelopen vijf jaar. Deze afname is vooral toe te schrijven aan lagere uitbetalingen voor de biorelevante onderzoeksprojecten van VLAIO.

Tabel 10: raming overheidsuitgaven voor bio-onderzoek, x 1.000 euro, 2020-2024

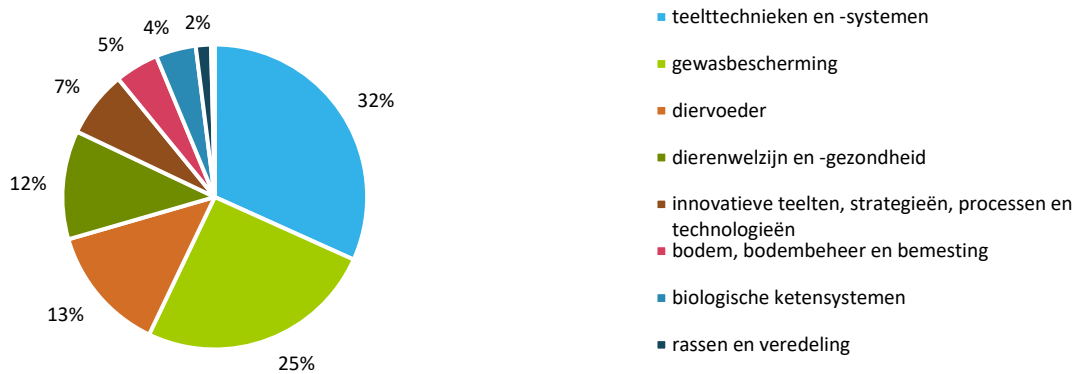
bio-onderzoek volgens financiering	2020	2021	2022	2023	2024
Agentschap Landbouw en Zeevisserij: projecten bio-onderzoek	65	236	138	288	290
VLAIO: 'biorelevante' LA-projecten	597	602	489	1.024	851
CCBT: projecten bio-onderzoek	220	230	227	254	224
CCBT: coördinatie praktijkonderzoek bio	80	80	106	127	141
ILVO: projecten bio-onderzoek	108	149	97	102	77
ILVO: coördinatie (o.a. LLAEBIO) + uitbouw infrastructuur bio-onderzoek	114	118	111	115	147
TOTAAL	1.184	1.415	1.168	1.910	1.729

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Bekijken we de thematische verdeling van de besteding van overheidsmiddelen voor deze onderzoeksprojecten van naderbij, dan blijkt dat projecten gericht op teelttechnieken en -systemen 32% vertegenwoordigen van de besteding van overheidsmiddelen voor bio-onderzoek. Verschillende van deze onderzoeksprojecten betreffen onderzoek naar technieken voor innovatieve bioteelten zoals gember, quinoa, goudbloem en kikkererwt. Op de tweede plaats vinden we projecten met betrekking tot gewasbescherming (dit gaat zowel over onkruidbeheersing als over bescherming tegen ziekten en plagen) met een aandeel van 25% in de totale onderzoeksuitgaven. Ter vergelijking: in kalenderjaar 2023 nam dit thema met 37% de grootste hap uit het bestede onderzoeksbudget. Het merendeel van deze projecten wordt gefinancierd vanuit VLAIO en is slechts ten dele op de biologische sector gericht. Door de strengere wetgeving i.v.m. het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen groeit in de gangbare landbouwsector immers de vraag naar alternatieve niet-chemische gewasbeschermingsmethodes. Deze methodes kunnen vaak ook in de biolandbouw aangewend worden. Op plaats drie volgen onderzoeksprojecten rond diervoeder (13%). Hier is vaak een klimaat- of milieucomponent aanwezig in de onderzoeksvraag (bijv. klimaatadaptieve teelten of reductie van fosfor-, stikstof- en ammoniakemissies).

Figuur 17: thematische verdeling van de middelen voor biorelevant onderzoek, in percentage, Vlaanderen, 2024

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

De overheidsuitgaven gericht op kennisopbouw in de biosector (o.m. gesubsidieerde vorming, demoprojecten en EIP-AGRI) bedroegen in 2024 in totaal ruim 951.000 euro, wat een status quo is in vergelijking met kalenderjaar 2023.

De uitbetalingen voor gesubsidieerde vormingsactiviteiten ten behoeve van de biosector zijn in kalenderjaar 2024 met 13% gedaald naar 525.000 euro. Deze afname is vooral te wijten aan het feit dat vanaf 2024 enkel nog Landwijzer vzw gesubsidieerd wordt en budget krijgt voor de organisatie van bio-opleidingen. Terwijl voorheen ook hobbylandbouwers tot de doelgroep behoorden, zijn deze vormingen vanaf nu louter gericht op professionele landbouwers. Zij worden deels gesubsidieerd met Europese cofinanciering.

Via het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) ondersteunt het Agentschap Landbouw en Zeevisserij ook demoprojecten gericht op de biologische landbouw. Door middel van demonstraties op voorbeeldbedrijven en in proefcentra worden land- en tuinbouwers bewust gemaakt van nieuwe biologische praktijken en worden ze aangemoedigd om deze toe te passen op hun bedrijf. In kalenderjaar 2024 werd 157.000 euro uitbetaald voor twee van dergelijke demoprojecten. Daarnaast werden via Europese cofinanciering in totaal bijna 269.000 euro aan subsidies uitgekeerd voor 8 biogerelateerde EIP-AGRI projecten, waarbij landbouwers en eventueel andere actoren samenwerken om voor een bepaalde problematiek of opportuniteit een innovatieve oplossing te vinden.

4 BIOLOGISCHE BESTEDINGEN IN VLAANDEREN EN BELGIË

Deze resultaten in dit hoofdstuk werden opgetekend door het consumentenpanel van YouGov Belgium in opdracht van VLAM. Hiervoor werden de aankopen voor thuisverbruik van 6.000 Belgische gezinnen continu opgevolgd. Vanaf januari 2022 schakelde dit consumentenpanel geleidelijk over van een scanningapparaat naar de Myscan (mobile app). De volledige omschakeling gebeurde in het tweede kwartaal van 2023. Deze omschakeling heeft de resultaten van 2023 (en in beperkte mate die van 2022) sterk beïnvloed voor verse biovoeding (vooral de aankopen zonder barcode zoals vers vlees en brood), waardoor er een trendbreuk is met de voorgaande jaren.

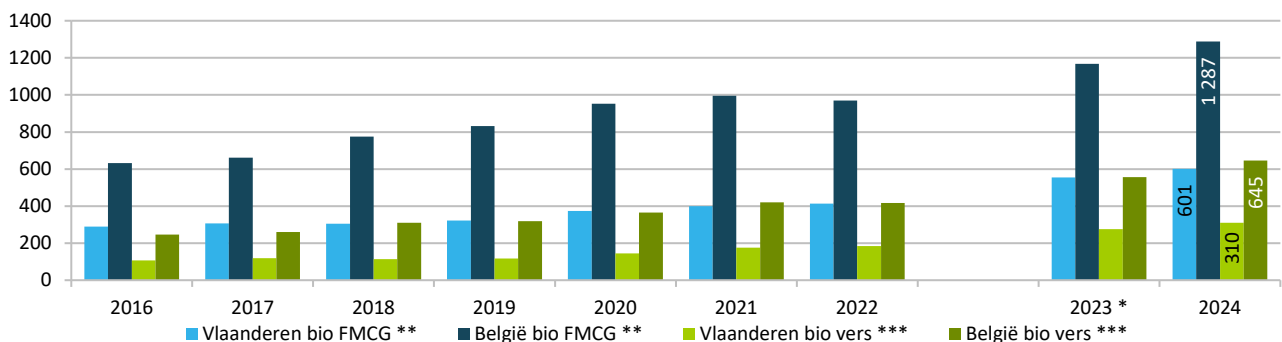

4.1 BIO WINT OPNIEUW TERREIN DOOR STIJGENDE FREQUENTIE

De voedselinflatie zette in 2024 haar dalende traject verder en kwam uit op 1,8%. De totale voedings- en huishoudbestedingen stegen met 3,5% dankzij het frequenter winkelen (+1,3%), een hogere besteding per winkelbezoek (+0,9%) en een groei van het aantal huishoudens (+1,3%). Het aantal winkelbezoeken kende een dieptepunt in 2020, maar steeg daarna terug naar het niveau van voor corona, namelijk 195 keer per jaar. Hiervan waren er 32 winkelbezoeken met bioproducten. 2024 toonde zich hierdoor als een normaler bestedingsjaar waarin de biobestedingen opnieuw groeien.

Voor heel België stegen de biologische bestedingen aan FMCG (fast moving consumer goods) in 2024 met 10% tot bijna 1,3 miljard euro. De totale biobestedingen in Vlaanderen namen met 9% toe tot 601 miljoen euro. Voor verse bioproducten (zuivel, eieren, vlees, vis, week- en schaaldieren, gevogelte, wild, vleeswaren, brood, aardappelen, fruit en groenten) groeiden de bestedingen in Vlaanderen zelfs met bijna 13% naar 310 miljoen euro. Meer dan de helft van de Vlaamse biobestedingen gaan dus naar verse voeding.

Figuur 18: besteding aan biologische FMCG en verse voeding in Vlaanderen en België, in miljoen euro, 2016-2024

Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

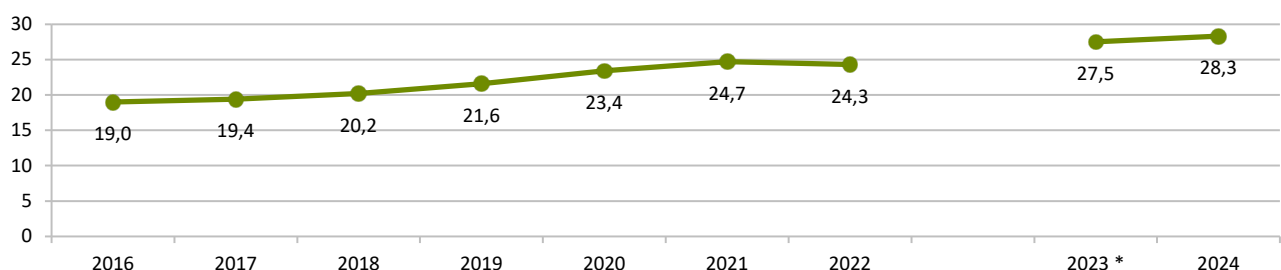
* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

** bio FMCG: voeding (vers, diepvries en kruidenierswaren), dranken, drogmetica en non-food

*** bio vers: zuivel, eieren, vers vlees & gevogelte & wild, verse vis & week- en schaaldieren, vleeswaren, brood, aardappelen, fruit, groenten

De biopenetratie in Vlaanderen blijft stabiel op het hoge niveau van 97%. Dat wil zeggen dat 97 op 100 Vlaamse huishoudens wel eens een bioproduct kopen. De aankoopfrequentie van bio pikte in 2024 de stijgende trend opnieuw op: de Vlaming koopt nu gemiddeld 28,3 keer per jaar biologisch. De groei van de biobestedingen is vooral te verklaren door deze verhoogde aankoopfrequentie en door de stijging van de aangekochte volumes van onder andere biovlees en -vleeswaren.

Figuur 19: gemiddelde aankoopfrequentie van bio-FMCG, Vlaanderen, 2016-2024

Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

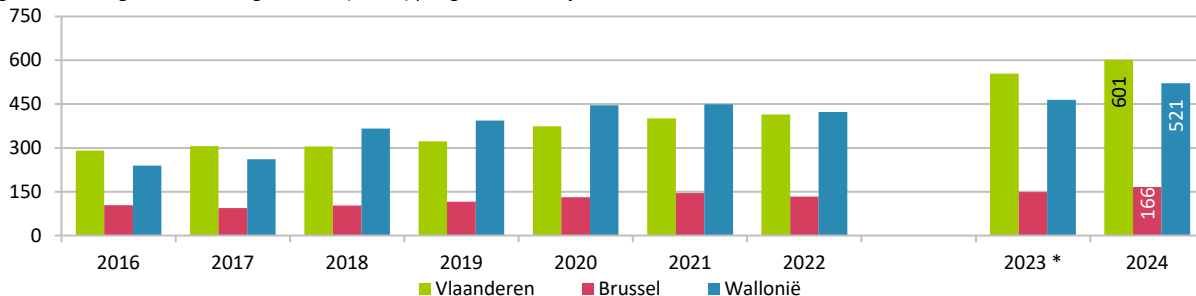
* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

Het aantal bioreferenties (EAN-codes) dat door YouGov binnen het consumentenpanel gemeten werd, stagneert de laatste jaren rond de 17.000. Dat wijst erop dat het biologisch assortiment in de winkelrekken niet meer verbreedt.

4.2 MET 601 MILJOEN EURO IS VLAANDEREN KOPLOPER IN BIO-OMZET

In absolute cijfers had Vlaanderen jarenlang een achterstand op Wallonië, maar de laatste twee jaren is de bio-omzet opnieuw hoger dan in het zuiden van het land. Met een totale biobesteding van 601 miljoen euro is Vlaanderen koploper, gevolgd door Wallonië (521 miljoen euro). Het verstedelijkte Brussels gewest is goed voor een bio-omzet van 166 miljoen euro. 47% van de totale bio-omzet in België wordt hiermee in Vlaanderen gerealiseerd. De groei van de biobestedingen was op jaarbasis echter sterker in Wallonië (+12%) en Brussel (+11%) dan in Vlaanderen (+9%).

Figuur 20: biologische bestedingen totaal (FMCG) per gewest, in miljoen euro, 2016-2024

Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

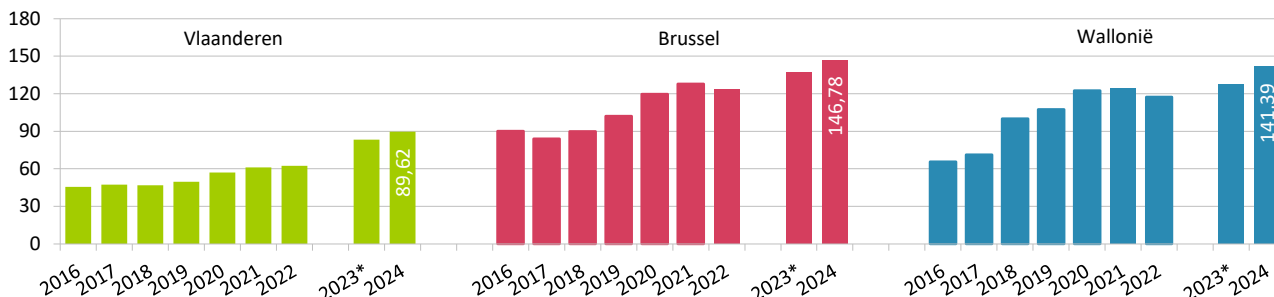
* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

De belangrijkste biogroeiers op lange termijn zijn de biologische dierlijke producten (vis, vlees en vleeswaren), maar ook de kant-en-klaarmaaltijden, bier, brood en wijn doen het op termijn goed.

4.3 LAGERE BIOBESTEDINGEN PER CAPITA IN VLAANDEREN

De totale biobestedingen in België bedroegen in 2024 gemiddeld 112 euro per hoofd van de bevolking. Er zijn wel grote regionale verschillen. De Brusselaar spendeert met 147 euro per capita het meest aan biologische producten, wat bijna twee derde meer is dan de Vlaming (90 euro). In Wallonië ligt de besteding met 141 euro per capita net iets onder het niveau van Brussel.

Figuur 21: totale biobesteding per regio, in euro per capita, 2016-2024

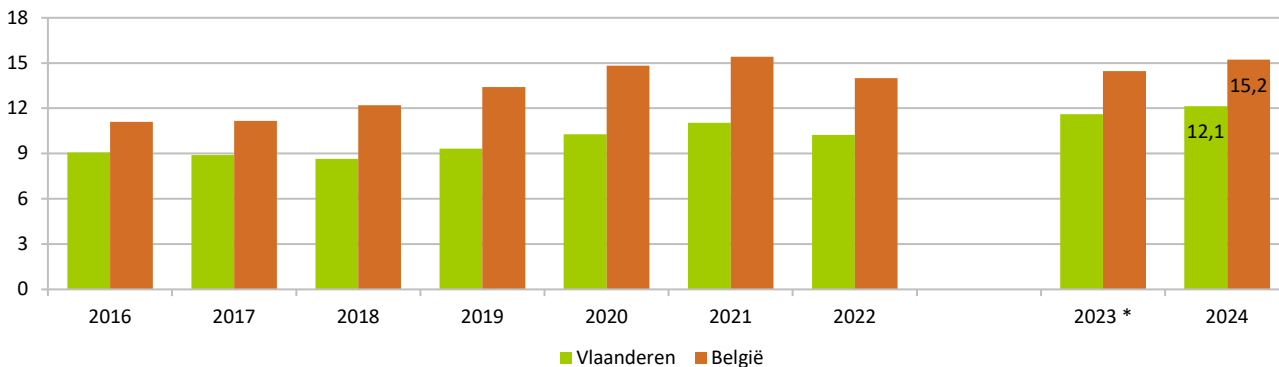
Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

De achterstand van Vlaanderen in de biobestedingen per hoofd van de bevolking is ook duidelijk te zien in het gekochte volume per capita. Hier geldt wel de opmerking dat het totale gekochte volume aan bioproducten per capita (uitgedrukt in kg, liter of stuk) slechts een indicatief cijfer is. Dit cijfer is enkel nuttig om een tendens in volume in te schatten, in de veronderstelling dat de verhouding tussen de productcategorieën beperkt wijzigt in de tijd. In 2024 kocht de Vlaming 12,1 kg/liter/stuks aan biologische FMCG-producten, terwijl het Belgische gemiddelde 15,2 kg/liter/stuks was. De Vlaming zet evenwel de achtervolging in, want in 2024 bedroeg het verschil met het nationale gemiddelde 20%, terwijl dat in 2019 nog 30% was.

Figuur 22: gekocht volume aan biologische FMCG-producten, Vlaanderen en België, in kg/liter/stuk per capita, 2016-2024

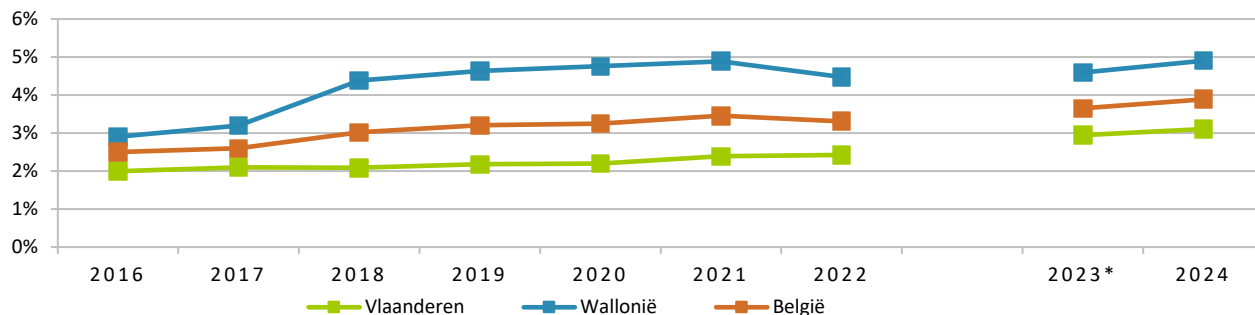
Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

4.4 VLAAMS BIOMARKTAANDEEL BLIJFT ONDER NATIONALE GEMIDDELDE

In 2024 bedroeg het marktaandeel van bio-FMCG in België 3,9%. Het biologisch marktaandeel in Wallonië kende een dip in 2022, maar groeit nu naar 4,9%. Het blijft zo opmerkelijk hoger dan in het noorden van het land, want in Vlaanderen bedraagt het bioaandeel van FMCG-producten gemiddeld 3,1%. Het groeit opnieuw, maar minder sterk dan in Wallonië.

Figuur 23: marktaandeel bio totaal (= FMCG), per regio en België, in percent van totale besteding aan FMCG, 2016-2024

Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

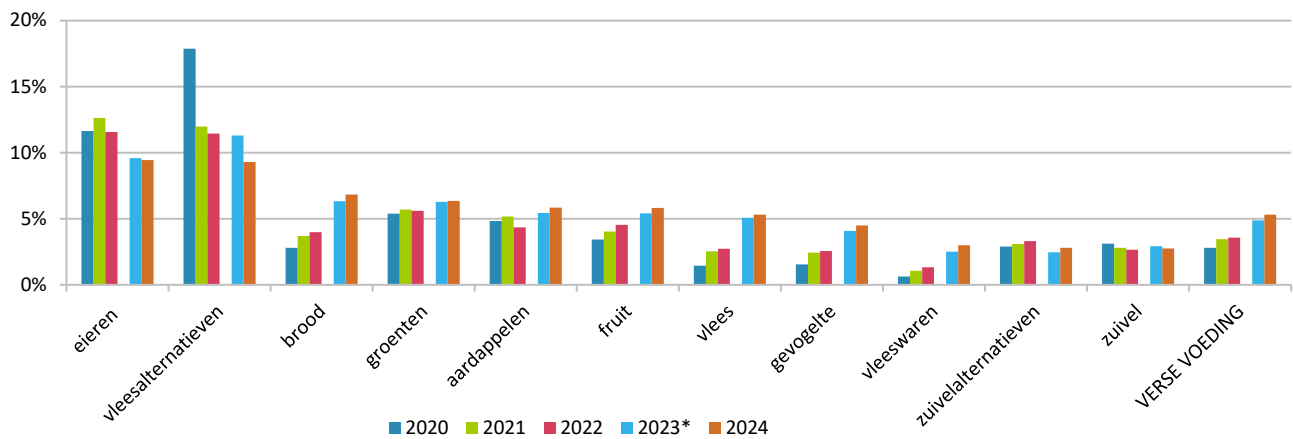
* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

Het marktaandeel van de biologische versproducten in Vlaanderen zit eveneens in stijgende lijn en kwam in 2024 uit op 5,3% (versus 4,9% in 2023). In Wallonië vertegenwoordigt de biologische verse voeding 8,6% van de totale versmarkt, voor België is dat gemiddeld 6,6%.

De marktaandeelen van biologische versproducten in Vlaanderen verschillen wel sterk van product tot product. De bio-eieren (9,4%) en de plantaardige biologische vleesalternatieven (9,3%) noteren het hoogste marktaandeel. Brood komt met een marktaandeel van 6,8% op een derde plaats, alhoewel we hier door de wijziging in de methodologie van YouGov de kanttekening moeten maken dat dit aandeel wellicht overschat is. De AGF-categorie (aardappelen, groenten en fruit) heeft ook een hoger biologisch aandeel dan gemiddeld: 6,3% voor groenten en 5,8% voor zowel fruit als aardappelen. Vlees heeft een bioaandeel van 5,3%, gevogelte 4,5% en vleeswaren 3,0%. Hier geldt eveneens de opmerking dat dit aandeel allicht overschat is. De plantaardige zuivelalternatieven (2,8%) en de zuivel (2,7%) zitten in een dalende trend.

Figuur 24: marktaandeelen bio verse voeding per productcategorie in % van bestedingen, Vlaanderen, 2020-2024

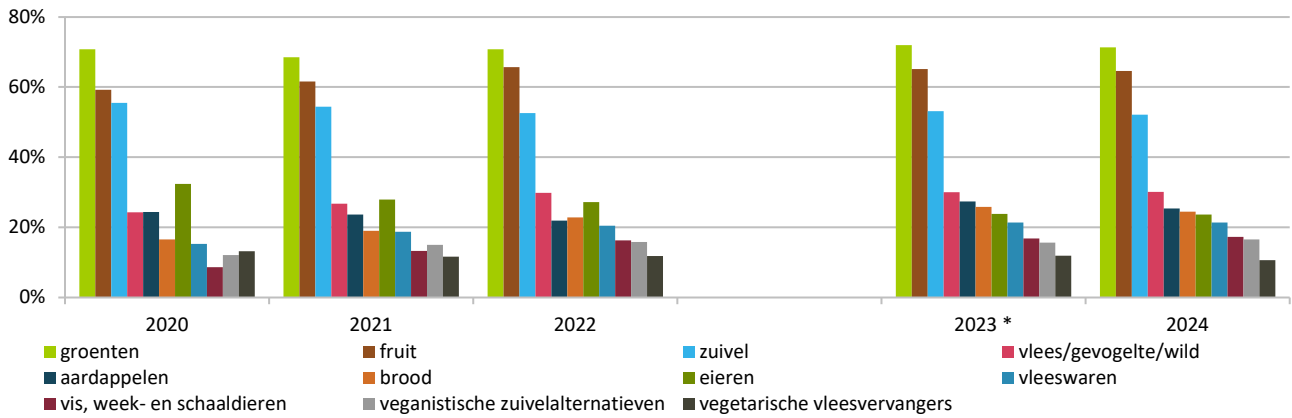
Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM
 * door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

4.5 GROENTEN, FRUIT EN ZUIVEL VINDEN HET MEESTE BIOKOPERS

Het aantal kopers van verse bioproducten blijft op een hoog niveau, maar stabiliseert de laatste jaren. In 2024 kochten 91 op de 100 Vlaamse gezinnen al eens verse biovoeding.

Binnen de productgroepen zijn er grote verschillen in kopersaantallen. De meeste kopers vinden we bij biogroenten. 71% van de Vlaamse huishoudens koopt deze wel eens, maar dit aantal stagneert. Op de tweede plaats komt fruit (65 kopers op 100) en op de derde plaats zuivel met 52 kopers. Biozuivel zit al enkele jaren in een licht dalende trend, enkel het aantal kopers van bioroom en bioboter is stijgend. Ook het aantal kopers van bio-eieren (24 kopers) daalt de laatste jaren. Biovlees (30 kopers), biovleeswaren (21 kopers) en biologische vis, week- en schaaldieren (17 kopers) bekoren op termijn meer kopers. Het aantal kopers van vegetarische biologische vleesalternatieven (11 kopers) is licht dalend in tegenstelling tot de vegetarische zuivelalternatieven die meer biokopers aantrekken (van 7 kopers op 100 in 2016 naar 17 kopers in 2024). Op lange termijn noteren we een groei in het aantal biokopers bij aardappelen en brood (beide 25 kopers op 100), maar in 2024 zien we ook hier een stagnatie.

Figuur 25: kopers van biologische verscategorieën, in percentage van gezinnen, Vlaanderen, 2020-2024

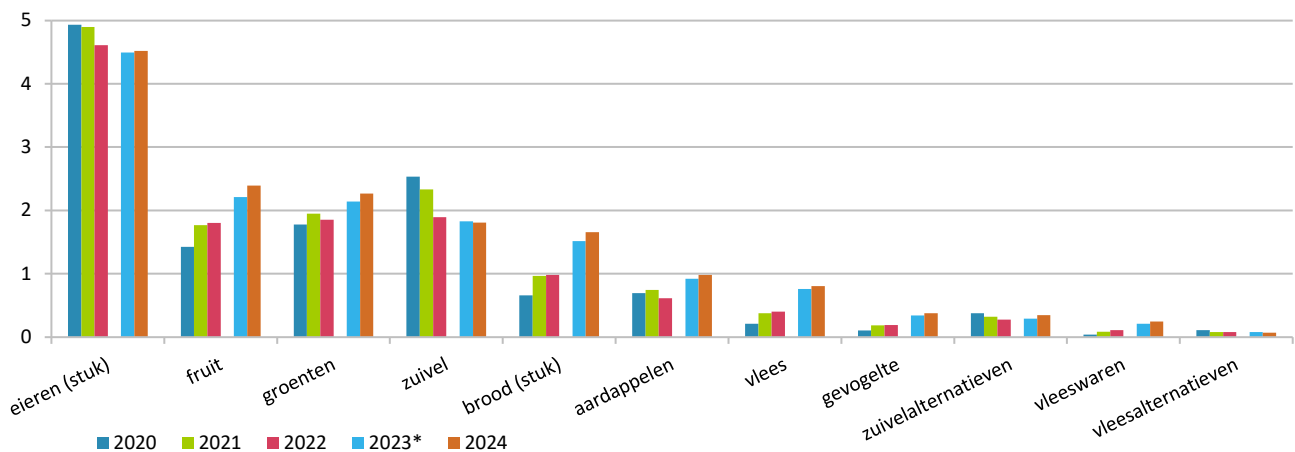
Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

4.6 STABIELE VOLUME GROEI VOOR GROENTEN EN FRUIT

Binnen de productgroepen zijn er ook in volume per capita grote verschillen qua absolute waarde. Biologische groenten en fruit blijken stabiele groeiers. Biofruit was in 2024 goed voor een volume van 2,4 kg per capita, groenten 2,3 kg en aardappelen 1,0 kg. Biozuivel blijft het met 1,8 kg moeilijk hebben (vooral witte consumptiemelk). De verkoop van biologische eieren kende een piek tijdens corona, maar staat al even onder druk. In 2024 kocht de gemiddelde Vlaming 4,5 bio-eieren, terwijl dat in 2020 nog zo'n 5 eieren waren. Biologisch brood, vlees, gevogelte en vleeswaren zien hun volumes per hoofd van de bevolking op termijn groeien, al blijven de absolute cijfers voor vlees (0,8 kg), gevogelte (0,4 kg) en vleeswaren (0,2 kg) beperkt. De biologische plantaardige alternatieven voor vlees en zuivel blijven stabiel, maar eveneens bescheiden in volume per capita.

Figuur 26: gekocht volume van biologische verscategorieën, in kg/liter/stuks per capita, Vlaanderen, 2020-2024

Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

4.7 HEAVY BOKOPERS STAAN IN VOOR 76% VAN BIO-OMZET

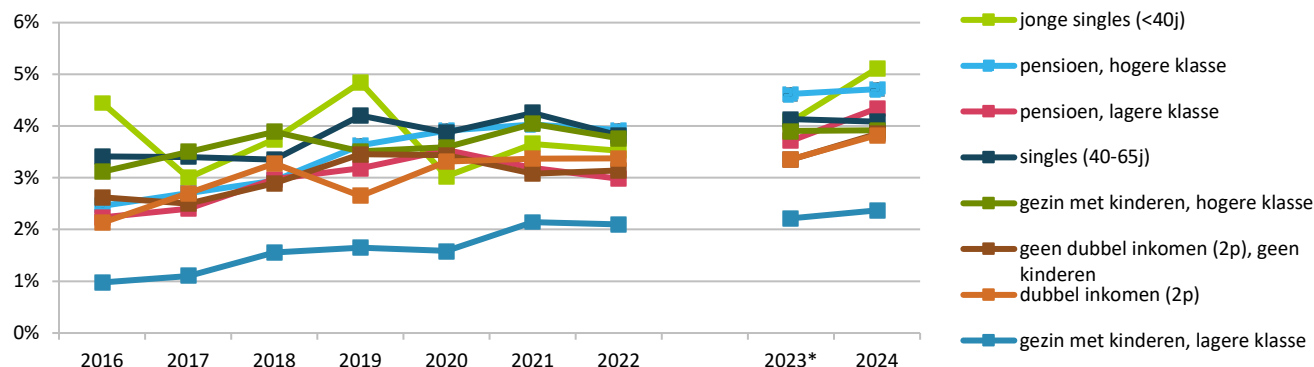
Bijna iedereen koopt wel eens een biologisch product. Toch zijn er grote verschillen in intensiteit tussen de kopers van bioproducten. In 2024 zorgt 20% van de biokopers voor 76% van de totale bio-omzet. In deze groep van meest intensieve biokopers (zij die meer dan eenmaal per week een biologische aankoop doen) vinden we vooral de welgestelde gepensioneerden en de welgestelde gezinnen met kinderen. Zij kopen relatief meer dierlijke bioproducten (vlees, vis en zuivel) en biobrood.

In de groep van medium biokopers (zij kopen gemiddeld om de veertien dagen biologisch) zijn de tweeverdienende koppels zonder kinderen relatief oververtegenwoordigd. Deze groep koopt courante bioproducten (o.a. groenten en fruit) en is goed voor 17% van de bio-omzet. De licht biokopers (zij kopen slechts enkele keren per jaar bio) zijn oververtegenwoordigd bij de gezinnen met kinderen met een lager inkomen en bij de oudere singles (ouder dan 40 jaar). Deze groep koopt in verhouding meer biogroenten en verwerkte bioproducten. Zij zijn verantwoordelijk voor slechts 7% van de totale bio-omzet.

4.8 GEPENSIONEERDEN UIT HOGERE SOCIALE KLASSE EN SINGLES HEBBEN HOOGSTE BIOAANDEEL IN BESTEDINGEN

Welke profielen hebben de hoogste percentages biologische aankopen in hun bestedingen? De singles (zowel oud als jong) en de gepensioneerden (uit de hogere én lagere sociale klasse) hebben een bioaandeel van meer dan 4%. Net als in voorgaande jaren blijven de gezinnen met kinderen en de gepensioneerden uit de hogere sociale klasse in absolute cijfers evenwel de belangrijkste biokopers. Samen zijn zij immers verantwoordelijk voor 46% van de biobestedingen, terwijl zij slechts 38% van de bevolking uitmaken. De gezinnen met kinderen uit de lagere sociale klasse hebben met 2,4% het laagste bioaandeel in hun bestedingen. Na een stagnatie in 2022-2023 als gevolg van de hoge inflatie, zien we bij deze groep in 2024 opnieuw een groei van het bioaandeel.

Figuur 27: marktaandeel bio in totale FMCG-besteding, in percentage per koperprofiel, België, 2016-2024

Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

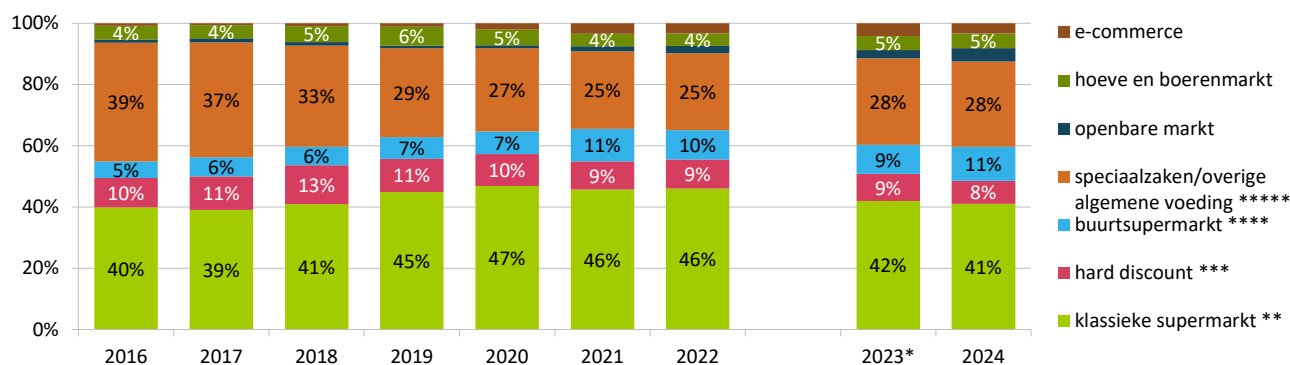
4.9 KLASSIEKE SUPERMARKT BLIJFT BELANGRIJKSTE BOKANAAL

In Vlaanderen blijft de klassieke supermarkt ook in 2024 het grootste biokanaal met een marktaandeel van 41%. Het gespecialiseerde kanaal - dat zijn de speciaalzaken zoals bakker, slager, natuurvoedingswinkel en de overige

algemene voedingswinkels waaronder Bio-Planet - komt op de tweede plaats met een aandeel van 28%. Ter vergelijking: in Wallonië haalt het gespecialiseerde kanaal een aandeel van 38%. De buurtsupermarkt blijft in Vlaanderen het op twee na belangrijkste kanaal voor biovoeding met 11% marktaandeel, voor de hard discount met een aandeel van 8%. In Wallonië speelt de buurtsupermarkt een kleinere rol als verkoopkanaal voor bio (6%). De rechtstreekse verkoop op de hoeve en de boerenmarkt (5%), evenals de openbare markt (4%) zijn kleinere biokanalen in vergelijking met de supermarkten, maar het bioaandeel ligt er wel hoger. De e-commerce haalt in Vlaanderen slechts een aandeel van 3% als biokanaal.

De hoevewinkel en de boerenmarkt zijn de kanalen met het hoogste bioaandeel in hun productassortiment: een product op drie dat er verkocht wordt, is van biologische oorsprong. Bij de harddiscounter vinden we relatief het minst biologische producten terug: 1,3% is hier bio en dat aandeel stijgt nauwelijks.

Figuur 28: distributiekanaal biologische FMCG-producten, in percentage van besteding, Vlaanderen, 2016-2024

Bron: YouGov Belgium en bewerkingen VLAM

* door een wijziging in de methodologie is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

** AH, Carrefour Hyper/Market/Alma, Colruyt laagste prijs, Cora, Delhaize AD/De Leeuw, Intermarché, Jumbo en Match

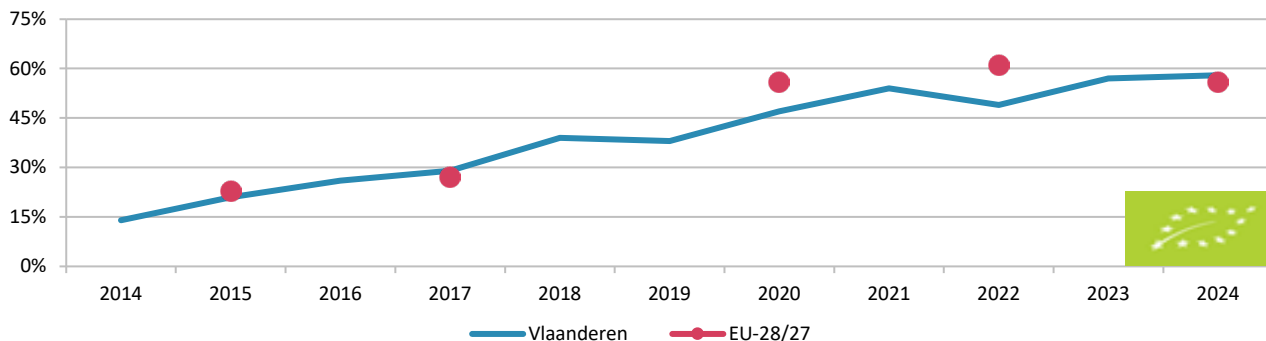
*** Aldi en Lidl

**** Alvo, Carrefour Express/Contact, Cash Fresh, Delhaize City/Proxy, Louis Delhaize, Okay, Profi, ROB, Smatch, Spar, Supra, enz

4.10 BEKENDHEID BIOLABEL STIJGT TOT NET BOVEN EU-GEMIDDELDE

In 2024 herkenden 58% van de Vlaamse voornaamste verantwoordelijken voor de aankoop (VVA) tussen 18 en 64 jaar het Europees biolabel. De logobekendheid lag in Vlaanderen in 2020 en 2022 nog onder het Europees gemiddelde, maar stijgt nu net boven dat Europese gemiddelde van 56% uit.

Figuur 29: bekendheid EU-biologo in aandeel van VVA's (18-64 jaar) die logo herkennen, Vlaanderen en EU-28, 2014-2024

Bron: iVox/VLAM-tracking voor Vlaanderen en Eurobarometer Special EBS voor EU-28

TEELTEN 2024	IN OMSCHAKELING (aantal ha)	BIOLOGISCH (aantal ha)	TOTAAL (aantal ha)
Groenbedekkers	23,59	106,05	129,64
andere bedekking (bloemenmengsel e.a.)	4,62	25,00	29,62
bladrammenas	6,65	7,65	14,30
gele mosterd	5,44	32,68	38,12
(mengsel met) niet-vlinderbloemige groenbedekker	-	4,35	4,35
(mengsel met) vlinderbloemige groenbedekker	2,79	6,90	9,69
overige groenbedekkers (tagetes, japanse haver, phacelia, e.a.)	4,09	5,49	9,58
snijrogge	-	23,98	23,98
Groenten en kruiden	48,33	996,55	1.044,88
andijvie	-	0,28	0,28
artisjok	-	0,02	0,02
asperge	2,53	36,71	39,24
aubergine	-	1,22	1,22
basilicum	-	5,18	5,18
bieslook	-	27,98	27,98
bloemkool	4,45	50,92	55,37
boerenkool	-	17,28	17,28
broccoli	0,31	15,45	15,76
champignon	-	3,23	3,23
Chinese kool	-	7,80	7,80
courgette	2,84	12,87	15,71
erwt (andere dan droog geogst)	6,76	58,63	65,39
groenten, andere	7,38	106,75	114,13
groenten, rotatieteelt (bijv. pluktuin)	17,12	125,60	142,72
knolselder	0,90	38,39	39,29
kolen, andere	-	15,79	15,79
komkommer	-	2,03	2,03
koolraap	-	1,95	1,95
koolrabi	-	0,66	0,66
kruiden, geneeskrachtige/aromatische/andere	0,85	23,10	23,95
paprika	0,01	1,28	1,29
pastinaak	-	7,54	7,54
permacultuur	1,36	13,32	14,68
peterselie	-	1,71	1,71
peulvruchten (linze, kikkererwt, flageolet)	-	3,53	3,53
plantgoed en teeltmateriaal van niet-vlinderbloemige groenten	0,96	1,98	2,94
pompoen (incl. butternut)	1,54	82,83	84,37
prei	-	66,71	66,71
raap	-	4,29	4,29
rabarber	0,05	4,01	4,06
radijs	-	0,52	0,52
rammenas	-	1,89	1,89
rode biet	-	5,14	5,14
rode kool	-	7,13	7,13
savooikool	-	5,63	5,63
selder (groene, bleek- en bladselder)	0,05	8,18	8,23
sjalot	-	0,53	0,53
slasoorten (kropsla, veldsla, raketsla, ijsbergsla e.a.)	-	6,71	6,71
snijbonen	-	2,56	2,56

////////////////////////////////////

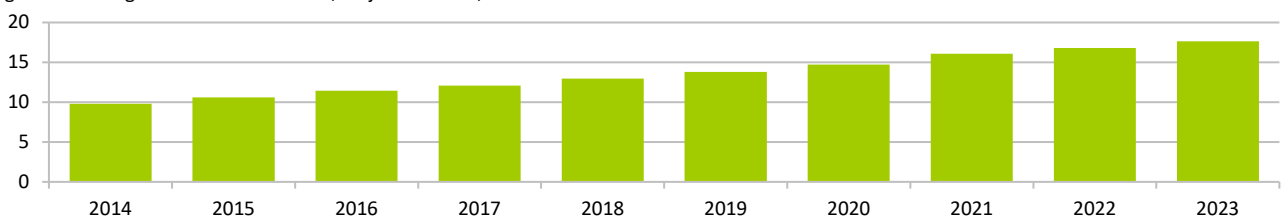
TEELTEN 2024	IN OMSCHAKELING (aantal ha)	BIOLOGISCH (aantal ha)	TOTAAL (aantal ha)
spinazie	-	16,54	16,54
spruitkool	-	4,63	4,63
stamslabonen/sperziebonen	-	69,73	69,73
tomaat	0,02	2,58	2,60
tuin- en veldboon	-	12,48	12,48
uien	0,04	27,90	27,94
venkel	1,06	8,85	9,91
witloof (incl. witloofwortel)	-	2,99	2,99
witte kool	-	9,34	9,34
wortel	-	32,66	32,66
wortelpeterselie	-	0,61	0,61
zaaizaad groenten	0,10	0,74	0,84
zoete aardappel	-	5,17	5,17
Sierteelt (bloemisterij/boomkwekerij)	12,39	21,74	34,13
andere sierteelten (heesters, rozelaars, vaste planten e.d.)	2,66	0,38	3,04
bloemen, bloembollen en –knollen	1,91	9,16	11,07
boomkweek (kerstbomen, bos- en haagplanten e.a.)	7,80	6,76	14,56
niet-eetbare tuinbouwgewassen	0,02	5,44	5,46
Voedergewassen	308,12	2.720,30	3.028,42
klaver (eenjarig, meerjarig, grasklaver, rode klaver)	134,92	1.697,39	1.832,31
luzerne (eenjarig, meerjarig, grasluzerne)	13,45	84,50	97,95
mengteelten (bijv. graan/gras met vlinderbloemige)	86,87	404,56	491,43
silomaïs	61,84	480,60	542,44
veldbonen - niet voor menselijke consumptie	9,91	33,23	43,14
voederbieten	1,13	17,37	18,50
voederkool	-	2,18	2,18
voederrapen	-	0,47	0,47
TOTAAL	1.492,94	8.744,51	10.237,45

//

BIJLAGE 2: BIOLOGISCH AREAAL OP EUROPEES NIVEAU

Onder de koepel van haar 'Farm to Fork'-strategie presenteerde de Europese Commissie in 2021 een actieplan om de biologische landbouw in de EU te bevorderen. Het plan steunt op drie pijlers: vraag en consumentenvertrouwen stimuleren, omschakeling aanmoedigen en duurzaamheid verbeteren. De belangrijkste doelstelling is om uiterlijk in 2030 ten minste 25% van de Europese landbouwgrond voor biologische productie te gebruiken. In het strategisch plan bio 2023-2027 vertaalde Vlaanderen deze ambitie naar het oogmerk om tegen eind 2027 het aandeel biologisch areaal te vergroten tot 5% van de totale Vlaamse landbouwoppervlakte. Wat is nu de toestand in de Europese Unie aan het einde van 2023?

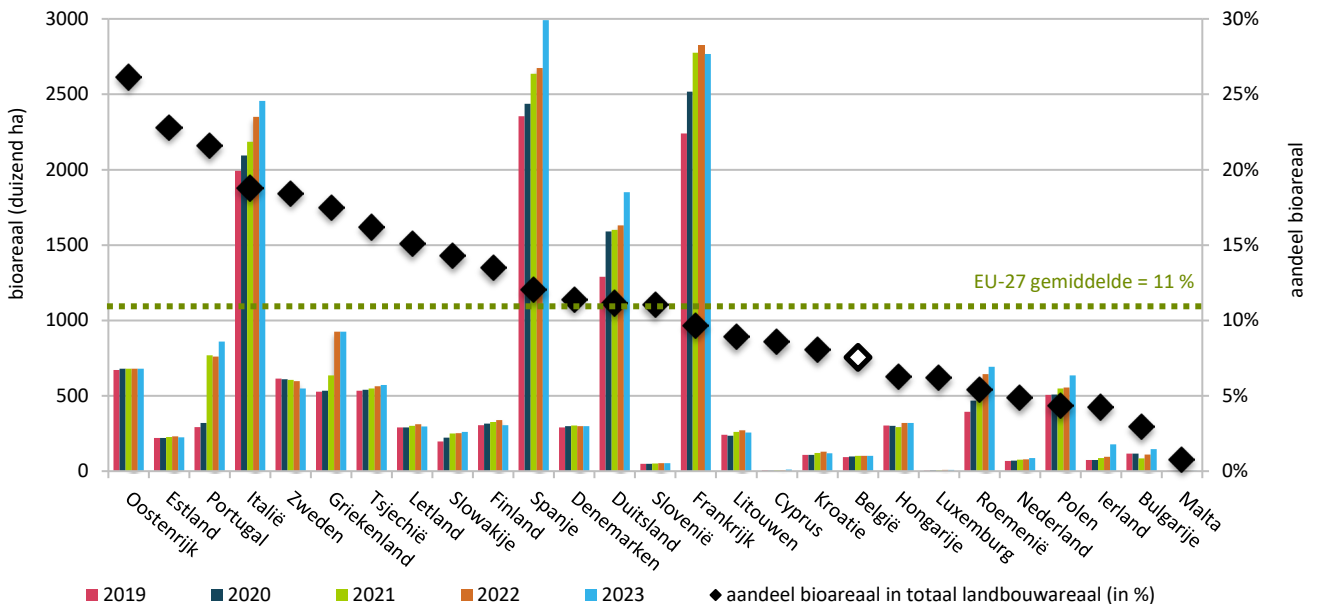
Figuur 30: biologisch areaal in de EU-27, miljoen hectare, 2014-2023

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Eurostat

In de EU-27 besloeg de biologische oppervlakte 17,7 miljoen hectare, 11% van de totale landbouwoppervlakte (voorlopige data). De afgelopen tien jaar groeide het Europees bioareaal gemiddeld met 6%. Op het niveau van de lidstaten zijn er echter grote verschillen in bioareaal. Met 26% heeft Oostenrijk afgetekend het grootste aandeel bio-oppervlakte in verhouding tot het totale landbouwareaal, gevolgd door Estland (23%) en Portugal (22%). De kleinste aandelen bioareaal vinden we in Bulgarije (3%), en Malta (minder dan 1%). Met 7,6% biologische oppervlakte blijft België onder het Europees gemiddelde.

Figuur 31: biologisch areaal en aandeel in het totale landbouwareaal, per EU-lidstaat, 2019-2023

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Eurostat

